НИКИТА СЕРГЕЕВИЧ, 16 МАЙДА ПАРИЖДА ОЧИЛАДИГАН ЮКСАК ДОИРАДАГИ КЕНГАШДА ИШИНГИЗГА МУВАФФАҚИЯТЛАР ТИЛАЙМИЗ!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 97 (1617) | 15 май, 1960 йил, якшанба | Баҳоси 20 тийин.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Тошкент область комитетига
Тошкент область ижроия комитетига

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети зўр мамнуният билан қайд қиладиларки, КПСС XXI съездининг тарихий қарорларидан илҳомланган Тошкент областининг колхозчилари, совхоз ва РТС ишчилари, қишлоқ хўжалик мутахассислари чорвачиликни кескин суратда юксалтириш учун бошланган социалистик мусобақани кенг авж олдириб, давлатга гўшт сотиш йиллик планини ва тухум сотиш юзасидан олган мажбуриятини 1960 йил 13 майда бажардилар. Давлатга 13.550 тонна гўшт сотилди. Бу миқдор — ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 9 минг тонна кўпдир.

Тошкент область қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари фидокорона меҳнат қилганликлари, илғор зоотехника усулларини қўлланганликлари, чорва молларни парвариш қилишни, озиқлантириш ва асрашни, бўрдоқига боқишни яхши ташкил қилганликлари туфайли ана шундай катта муваффақиятларга эришдилар.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Тошкент областининг колхозчиларини, совхоз ва РТС ишчиларини, чорвачилик мутахассисларини, партия, совет, касаба союз ва комсомол ходимларини, барча меҳнаткашларини эришилган муваффақиятлар билан қизғин табриклайдилар ҳамда Тошкент область қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари чорва моллар сонини кўпайтирганлари ҳолда гўшт етиштириш ва давлатга сотишни икки йиллик план миқдорида, сут етиштириш ва давлатга сотишни бир ярим йиллик план миқдорида кўпайтириш ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш юзасидан етти йилликнинг иккинчи йилида ўз зиммаларига олган юксак мажбуриятларини шараф билан бажармоқ учун ҳамма чораларни кўрадилар, жамоат чорвачилиги учун етарли миқдорда юқори сифатли ем-хашак тайёрлайдилар, чорвачиликни тез суръатлар билан ривожлантириш учун ва 1961 йилда гўшт, сут ҳамда бошқа маҳсулотлар етиштиришни янада кўпайтириш учун зарур шарт-шароитларни вужудга келтирадилар, деб қатъий ишонч билдирадилар.

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

ХАЛҚИМИЗНИНГ ҚАҲР-ҒАЗАБИ

Областимиз меҳнаткашлари АҚШ империалистларининг агрессив ҳаракатларини қаттиқ қораламоқдалар

Суратда: Тошкентдаги Октябрь революцияси номли заводда митинг пайти. (Чапда) электр машина цехининг слесари ўртоқ Н. Аҳмаджонов нутқ сўзламоқда.
М. Нуриддинов фотоси.

ТЎРТ БУЮК ДАВЛАТ БОШЛИҚЛАРИНИНГ КЕНГАШИГА

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. ХРУШЧЕВ Парижга жўнаб кетди

14 май эрта саҳарда Внуково аэродромига кўп киши тўпланган эди. Москва меҳнаткашларининг жуда кўп вакиллари, давлат ва жамоат арбоблари, шунингдек чет эл дипломатлари ,совет ва чет эл матбуоти мухбирлари бу ерга келган эдилар.

Внуково аэродроми Совет Иттифоқининг давлат байроқлари билан безатилган. Москваликлар бениҳоя зўр самимият билан СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевни Парижга — тўрт буюк давлат бошлиқларининг кенгашига узатиб қолдилар.

Совет ҳукумати бошлиғи билан биргаликда юксак доирадаги кенгашда қатнашиш учун делегация аъзолари — СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико ва СССР Мудофаа министри Р. Я. Малиновский, шунингдек делегациянинг маслаҳатчилари ва экспертлари ҳам жўнаб кетдилар.

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчевни А. Б. Аристов, Л. И. Брежнев, К. Е. Ворошилов, Н. Г. Игнатов, Ф. Р. Козлов, О. В. Куусинен, Н. А. Муҳитдинов, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, Е. А. Фурцева, Н. М. Шверник, П. Н. Поспелов ўртоқлар, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосарлари И. С. Кодица, Ю. И. Палецкис, М. Р. Раҳматов, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари А. Ф. Засядько, В. Н. Новиков, Д. Ф. Устинов, СССР Олий Совети Президиумининг секретари М. П. Георгадзе, СССР Олий Совети Президиумининг аъзолари А. А. Андреев, С. М. Будённий, СССР министрлари, марказий бошқармалар ва муассасаларнинг раҳбарлари, СССР ва Россия Федерацияси Олий Советларининг депутатлари, Совет Иттифоқи маршаллари, жамоат ташкилотларининг раҳбарлари, фан ва маданият арбоблари, СССР Министрлар Совети ва СССР Ташқи ишлар министрлигининг масъул ходимлари узатиб қолдилар.

Совет ҳукуматининг бошлиғи Н. С. Хрушчев самолётда учиб кетиши олдидан узатиб қолувчилар билан самимий хайрлашди. Н. С. Хрушчев совет пойтахти меҳнаткашлари вакилларининг катта бир группаси олдига келганида, гулдурос қарсаклар бошланди. Москваликлар Никита Сергеевичга оқ йўл ва бўлажак кенгашда муваффақиятлар тилаб қолдилар.

«ИЛ-18» самолёти парвоз қилиб, ғарб томонга йўл олади. (ТАСС).

Н. С. Хрушчев Парижга келди

Париж, 14 май (ТАСС). СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев тўрт буюк давлат бошлиқларининг кенгашида қатнашмоқ учун бугун Москва вақти билан соат 13 дан 53 минут ўтганда Парижга келди.

ПАРИЖДА ЎТКАЗИЛАДИГАН ЮКСАК ДОИРАДАГИ КЕНГАШДА ҚАТНАШАДИГАН СССР ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ СОСТАВИ ТЎҒРИСИДА

СССР Ҳукумати бошлиғи Н. С. Хрушчевнинг Парижда ўтказиладиган тўрт буюк давлат бошлиқлари кенгашига бориши муносабати билан, СССР Министрлар Совети мазкур кенгашда қатнашадиган делегация составига СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико ва СССР Мудофаа министри Р. Я. Малиновскийларни киритди.

Делегация маслаҳатчилари қилиб В. В. Кузнецов, В. А. Зорин, С. А. Виноградов, А. А. Солдатов, М. А. Меньшиков, Г. А. Жуков, Л. Ф. Ильичев, П. А. Сатюков, А. И. Аджубей, Г. Т. Шуйский, В. С. Лебедев, О. А. Трояновский, А. Ф. Добринин, В. Ф. Грубяков, А. А. Крохин, генерал-полковник А. А. Гризлов, С. М. Кудрявцевлар тайинланди.

Делегация экспертлари қилиб М. А. Харламов, И. И. Ильичев, С. Т. Базаров, Н. Д. Белохвостиков, Ф. Ф. Молочков, И. Н. Земсков, Н. С. Захаров, А. А. Рошчин, А. М. Александров, В. П. Надеждин, А. И. Блатовлар тайинланди.

Областимиз давлатга гўшт сотиш йиллик планини бажарди

Областимиз қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми қарорларига жавобан, 1960 йилда давлатга икки йиллик план миқдорида гўшт сотиш юзасидан олган социалистик мажбуриятни бажариш учун курашиб, шу йилнинг 13 майида давлатга гўшт сотиш йиллик планини бажардилар. Жами 13.550 тонна ёки ўтган йилнинг шу муддатидагига қараганда 9000 тонна кўп гўшт сотилди. Колхоз ва совхозларда бўрдоқига боқиш ишларининг яхши ташкил қилинганлиги сабабли чорва молларининг ҳаммаси ўрта ва юқори семизлик билан гўштга топширилди.

Социалистик мусобақада айниқса Янгиер шаҳрининг колхоз ва совхозлари яхши натижаларга эришдилар. Шаҳар бўйича давлатга гўшт сотиш йиллик плани 125 процент бажарилди. Шунингдек йиллик план Сирдарё районида [illegible]25, Қуйи Чирчиқ районида 112, [illegible]бод районида 107, Гулистон [illegible]да 105, Пискент районида [illegible]қўрғон районида 102, [illegible]дик ва Калинин район[illegible] процентдан бажарил[illegible] номли, [illegible]ин» совхози кол[illegible] Ленин ном[illegible] районидаги Ста[illegible]кидзе районидаги «Прав[illegible] Юқори Чирчиқ «Политотдел» ва Свердлов номли колхозлар, 1,3-«Боёвут» совхозларининг коллективлари давлатга 1,5—2 йиллик план миқдорида гўшт сотиб, катта муваффақиятларни қўлга киритдилар.

Давлатга гўшт сотиш давом этмоқда.

Область қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари давлатга тухум сотиш юзасидан олган социалистик мажбуриятларини ҳам бажардилар. Давлатга 11.503 минг дона ёки плandагига нисбатан 803 минг дона кўп тухум сотдилар. Бошқача қилиб айтганда ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 5 миллион дона ортиқ тухум сотилди.

Давлатга тухум сотиш давом этмоқда.

Шунингдек давлатга қорамол териси, мўйна ва мўйна маҳсулотлари сотиш ярим йиллик плани ҳам бажарилди.

Областнинг партия, совет, қишлоқ хўжалик органлари яқин кунлар ичида қўйларнинг жунини қирқиш ишларини тугаллаб, давлатга жун сотиш ярим йиллик планининг бажарилиши ва қўзиларни тўла сақлаб қолиш ҳамда чорва молларини семиртириб боқишни яхши йўлга қўйиб, давлатга чорвачилик маҳсулотлари сотиш юзасидан олган социалистик мажбуриятларни бажариш учун зарур бўлган барча тадбирларни амалга оширадилар.

ЧАҚИРИЛМАГАН „МЕҲМОН“

Америка самолётининг Ватанимиз тупроғига ёмон ният билан кирганлиги ҳаммамизни қаттиқ ғазаблантирди. Бу хабарни эшитган кундан бошлаб бўлаётган воқеаларни янада жиддийроқ синчиклаб кузатиб бордик. АҚШ давлат арбобларининг, бундан кейин ҳам самолётларимиз бошқа давлатлар чегарасида учиб юраверади, деб хаёсизларча айтган гаплари ғазабимизни беш баттар ошириб юборди.

Халқда «ит ҳуради, карвон ўтади» деган мақол бор. Америка империалистлари 1 Май кунида бўлгани сингари шармандаларча хатти-ҳаракатлари билан бизни чўчита олмайди! Биз, совет кишилари бугун кечагидан, эртага бугунгидан унумлироқ меҳнат қилаверамиз. Мамлакатимизнинг қудратини, шон-шуҳратини тинмай ошираверамиз. Агар лозим бўлиб қолса, яъни империалистлар ўт билан ўйнашиб, бизнинг жиғимизга тегаверсалар, давлатлар ва халқларнинг ҳуқуқларини поймол қилаверсалар, уларга яраша тузуккина жавоб ҳам берамиз.

Турсуной ОХУНОВА,
Чиноз районидаги Киров номли колхознинг бригадири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ҚИЛМИШИГА ЯРАША

Бундан расо бир ой илгари армия сафидан қайтиб келгач, етти йиллик қурилишлари — йирик панелли уй-жой қурилиш трестига прораб бўлиб ишга кирган эдим. СССР Олий Советининг сессияси материаллари ҳамда Никита Сергеевич Хрушчевнинг ана шу сессия минбаридан туриб қилган доклади барча совет кишилари қатори мени ҳам руҳлантириб юборди. Лекин америкалик қароқчи самолетнинг Ватанимиз чегарасини бузиб ўтганлиги ҳақидаги шум хабар эса менинг ғазабимни келтирди.

Совет ҳукумати ўз фаолиятида ҳамиша ленинча тинчлик сиёсатини изчиллик билан амалга ошириб келаётир. Лекин америкалик империалистлар бутун дунё меҳнаткашлари байрами кунида жосуслик мақсади билан Ватанимиз осмонига ўзларининг қароқчи самолётларини юбордилар. Ахир бундан ҳам сурбетлик, бундан ҳам қабиҳлик, тинчлик ишига бундан ҳам ёвуз суиқасдлик бўладими! Балки мақтанчоқ америкалик корчалонлар байрам тонгида совет кишиларининг ҳушёрлиги заифлашар, самолетимиз жуда баландликда ўзининг ёвуз ниятларини бемалол амалга ошира берар, деб ўйлагандирлар. Йўқ, жаноб империалистлар. Чучварани хом санабсизлар. Ҳа, совет бўстонига кимки тумшуғини тиқишга уринар экан, унинг тақдири ана шундай бўлади!

Е. КАРМОНОВ,
прораб.

Тилимиздаги ҳам, дилимиздаги ҳам шу

Республикамиздаги кекса корхоналардан бири — Октябрь революцияси номли тепловоз вагон-ремонт заводи клуби ишчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчилар билан тўлган. Уларнинг авзойи, кўринини муҳим масалани муҳокама қилишга йиғилганликларини ифодалаб турибди.

Маълумки, Америка Қўшма Штатлари самолёти меҳнаткашларнинг бирдамлик куни — Биринчи майда Ватанимиз чегарасини бузиб, икки минг километрга яқин ичкари кирди ва Қуролли Кучларимиз жангчилари томонидан бир ўқ—ракета билан уриб туширилди.

Тинчлик ишини мустаҳкамлашга раҳна солиш мақсадида қилинган бу разилона ҳаракат барча совет халқлари каби тепловоз-вагон ремонтчиларини ҳам ғазаблантириб юборди. Улар бугун клубга йиғилишларидан мақсад бутун дунёдаги прогрессив инсониятнинг диққат марказида турган ва кўпчилик томонидан қатъий қораланаётган қабиҳ ҳаракатга ўз муносабатларини билдириш эди.

Ленин район партия комитетининг инструктори ўртоқ М. Дудниченко Америка самолётининг мамлакатимиз территориясига бостириб кирганлиги, бундан АҚШ ҳукмрон доираларини талвасага тушиб, турли ва бир-бирига қовушмайдиган важларни рўкач қилиб, ўзларини оқлашга уринганликлари, лекин бутун жамоатчилик олдида шармандаю-шармисор бўлганликлари, ниҳоят СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громиконинг матбуот конференциясида совет ва чет эл журналистларининг саволларига берган жавоблари ҳақида батафсил ахборот берди.

Биринчи бўлиб электр-машина цехининг слесари Нуъмон Аҳмаджонов сўз олади.

— Америка разведкачи самолётининг муқаддас чегарамизни бузиб ўтиши барчамизни қаттиқ ғазаблантириб юборди,— дейди у.— Лекин бизнинг қувватимиз шунчалик мустаҳкамки, ҳар қандай вазиятда ҳам чегарамизни қаттиқ туриб мудофаа қила оламиз.

Тепловоз йиғув цехи бошлиғининг ўринбосари, инженер Тилла Мирҳайитов минбарга чиқади.

— Бизга нисбатан қилинган иғвогарликни Америка Қўшма Штатлари қўшнимиз — Туркия территориясида жойлашган аэродромдан учирилган самолёт орқали амалга оширди. Шунинг учун ҳам Америка ҳарбий авиациясининг бу агрессив ҳаракатига Туркия ҳам шерикдир. Жаноб агрессорлар, шу нарсани қаттиқ уқиб олингларки, ана шундай разил ҳаракат такрорланадиган бўлса, биз чегарамизни бузган самолётнигина эмас, шунингдек ҳарбий базаларни ҳам ер билан яксон қилиб ташлаймиз. Бизнинг тилимиздаги ҳам, дилимиздаги ҳам шу. Биз тинчликни истаймиз.

Корхона хизматчилари номидан сўзга чиққан бош бухгалтер Вера Наумова митинг қатнашчиларини совет халқи бахт-саодати, тинчликни мустаҳкамлаш йўлида янада унумли меҳнат қилишга чақирди.

Митинг қатнашчилари Америка ҳукмрон доираларининг агрессив ҳаракатини қораловчи резолюция қабул қилдилар.

Биз, Октябрь революцияси номли тепловоз-вагон ремонт заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари,—дейилади резолюцияда—ҳукуматимиз ташқи сиёсатини қизғин қўллаб-қувватлаймиз ва етти йиллик топшириқларини муддатидан олдин бажариш учун кучимизни аямаймиз.

ТИНЧЛИК — ОРЗУМИЗ

Чинакамига меҳнаткашлар ҳокимияти бўлган Совет ҳукумати ўзи бунёдга келган кундан бошлаб бутун дунё меҳнаткашларининг манфаатлари йўлида улуғ Ленин берган тинчлик байроғини баланд кўтариб келмоқда. Бизнинг мақсадимиз катта: мамлакатимизда коммунистик жамият барпо қилмоқчимиз. Бутун кучимизни, ғайратимизни, билимимизни ана шу мақсадимиз йўлида сарфламоқдамиз.

Ҳукуматимиз тинчликни кўзлаб ўз Қуролли Кучлари сонини қисқартирмоқда, меҳнаткашлар фаровонлигини янада оширишга қаратилган жуда муҳим тадбирларни амалга оширмоқда Лекин худди ана шундай бир пайтда мусаффо совет осмонига АҚШнинг разведкачи самолёти сурбетларча бостириб кирди. Бу совуқ хабар фақат бизларнинггина эмас, балки бутун дунёдаги соф ниятли кишиларнинг ҳаммасининг ғазабини қўзғатиб юборди. Чунки халқаро муносабатлардаги «совуқ урушлар»ни тугатиш учун кейинги йилларда қанчадан-қанча тер тўкилди, меҳнат қилинди. Афтидан мамлакатлар ўртасидаги нормал алоқалар айрим шахсларга ёқмаганга ўхшайди.

Халқимизда бир мақол бор: бировга ноҳақ чуқур қазисанг, унга албатта ўзинг тушасан. Америкалик корчалонлар буни яхши тушуниб олишлари керак. Улар ёмон ният билан келган қароқчи самолётнинг тақдиридан тегишли хулоса чиқариб олсалар ёмон бўлмас эди.

Ҳукуматимиз бошлиғи ўртоқ Н. С. Хрушчев совет ва чет эл журналистлари билан қилган суҳбатида, бизга қарши қўл кўтарган агрессорларни бундан кейин ҳам мажақлаб ташлайверамиз, деди. Бу — бутун совет халқининг овозидир. Жаноб агрессорлар, тарих сабоғини унутманг!

Биз бу билан дўқ қилаётганимиз йўқ, балки жазаваси тутаётган айрим уришқоқларни огоҳлантириб қўймоқчимиз, холос. Биз урушга бутун вужудимиз билан қаршимиз. Уруш халқимиз, ҳукуматимиз табиатига мос келмайди. Лекин бизга қарши қўл кўтаришга журъат этсангиз, унда гинангиз ўзингизда.

Ж. ПИРМУҲАМЕДОВ,
Тошкентдаги «Узбексельмаш» заводининг инженери.

Урушқоқлар тийиб қўйилсин!

Ҳаво жосусини Ватанимиз территориясига юборган ҳаддидан ошган Америка ҳарбийларининг қабиҳ ҳаракати Ўзбекистон олимларининг кучли қаҳр—ғазабини туғдирди. Тошкентнинг илмий тадқиқот институтларида ва олий ўқув юртларида норозилик митинглари бўлиб ўтмоқда. Бу митингларда океаннинг нариёғидаги йиртқичларнинг янги жиноий ишлари кескин қораланмоқда. 13 майда республика Фанлар академиясининг конференц-залида академия илмий муассасалари вакилларининг йиғилиши бўлди. Партия комитетининг секретари А. З. Зоҳидов йиғилишни очиб, академия президенти СССР Олий Советининг депутати Ҳ. М. Абдуллаевга сўз беради.

Ўртоқ Абдуллаев жаҳоншумул-тарихий аҳамиятга эга бўлган қарорлар қабул қилган СССР Олий Советининг бешинчи сессиясининг иши ҳақидаги ўз таассуротларини сўзлаб берди.

Совуқ уруш ишқибозларининг мисли кўрилмаган ёвузлиги ҳаммамизни қаттиқ дарғазаб қилди,—деди академия вице-президенти С. В. Стародубцев шу йиғилишда. — Давлатлар ўртасидаги ҳуқуқий ўзаро муносабатлар тарихда ҳеч қачон бунчалик хиёнаткорона ва сурбетларча бузилмаган эди. Ҳозирги вақтда Америка ҳарбийлари ва америка сиёсатдонларининг қилган ишлари уларнинг мамлакатимизга нисбатан нодўстлик муносабатларини кўрсатиб турибди.

Йиғилишда ўлка ва экспериментал медицина институтининг директори Г. М. Маҳкамов, республика Фанлар академиясининг академиги А. С. Уклонский ва экономика институтининг илмий ходими — иқтисодий фанлар кандидати А. Ўлмасов қўрқоқ уришқоқларнинг яқинда қилган қўпорувчилик ишлари муносабати билан фан ходимларининг қаҳр-ғазаби ҳақида гапирдилар. Улар ишонтириб айтдиларки, Ўзбекистон олимлари коммунизм қуришда улуғ партиямизнинг ва буюк халқимизнинг ишончли ёрдамчиси бўлган илғор совет фанини бундан кейинги даврда ҳам муваффақият билан ривожлантирмоқ учун ўзларининг бутун куч-қувватларини сарфлайдилар.

Йиғилишда якдиллик билан қабул қилинган резолюцияда ҳаддидан ошган империалистларнинг сиёсати қораланади. (ЎзТАГ).

ВЦСПС ВА ВЛКСМ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитети шу йил 27 майда Москва шаҳрида Катта Кремль Саройида коммунистик меҳнат бригадалари ва зарбдорлари номини олиш учун мусобақа илғорларининг Бутуниттифоқ кенгашини ўтказиш ҳақида қарор қабул қилдилар.

ЙИЛЛИК МАЖБУРИЯТ БАЖАРИЛДИ

Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари давлатга тухум сотиш юзасидан олинган йиллик мажбуриятни муддатидан олдин бажардилар. Тайёрлаш пунктларига ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 24 миллион дона кўп тухум топширилди.

Қорақалпоғистон АССР, Фарғона, Хоразм ва Тошкент областлари тухум сотиш юзасидан ўз зиммаларига олган мажбуриятларини анча ошириб бажардилар.

Давлатга тухум топшириш ва сотиш давом этмоқда.

ЎЗБЕКИСТОН САНОАТИ ИНЖЕНЕР-ТЕХНИК ХОДИМЛАРИ ВА НОВАТОРЛАРИНИНГ II СЪЕЗДИ ДЕЛЕГАТЛАРИ ДИҚҚАТИГА

Ўзбекистон саноати инженер-техник ходимлари ва новаторларининг II съезди шу йил 18 майда эрта билан соат 10 да Навоий номли ўзбек академик опера ва балет театри биносида очилади.

Делегатлар 16 ва 17 майда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Давлат илмий-техника комитетида (Сталин кўчаси, 29-уй) соат 10 дан бошлаб рўйхатга олинади.

Янги техника виставкаси 17 май эрталаб соат 11 да Округ офицерлар уйида очилади.

Н. С. ХРУШЧЕВнинг

совет ва чет эл журналистлари билан суҳбати

11 майда совет ва чет эл журналистлари ташқи ишлар министри А. А. Громиконинг матбуот конференциясидан сўнг Американинг уриб туширилган самолёти қолдиқларининг виставкасини кўриш учун таклиф қилиндилар.

Мухбирлар виставкага келган вақтларида Н. С. Хрушчев самолёт қолдиқлари виставкасини кўриб ва экспертлар билан суҳбатлашиб бўлиб, кетай деб турган эди. Мухбирлар Н. С. Хрушчевни ўраб олишди ва у билан журналистлар ўртасида суҳбат бошланиб кетди.

Мухбирлар самолёт қолдиқлари билан, шу самолётдаги анжомлар ва махсус аппаратлар билан танишиб чиқиш имконияти берилганлигидан ўзларининг мамнун бўлганликларини айтдилар.

— Сизлар матбуот конференциясидан мамнун бўлганлигингизни кўриб турибман, — деди Н. С. Хрушчев. — Сизлар ўзларингиз қизиққан ҳамма саволларга жавоблар олган бўлсангиз керак. Америка самолётининг мамлакатимиз ичкарисига агрессив мақсадлар билан бостириб кирганлиги масаласини Хавфсизлик Кенгаши олдига қўймоқчи эканлигимизни гапириб ўтган эдим. Америка Қўшма Штатлари башарти тазйиқ ўтказиб ҳатто Хавфсизлик Кенгаши ҳам тўғри қарор қабул қилмаса, у ҳолда биз бу масалани Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош Ассамблеяси олдига қўямиз. Америка Қўшма Штатларининг бундай агрессив ҳаракатлари жуда хатарли ҳодисадир.

Хатарни шу нарса ҳам кучайтириб юбордики, АҚШ давлат секретари жаноб Гертер 9 майдаги ўзининг баёнотида бу қилинган агрессияни оқлабгина қолмасдан, шу билан бирга АҚШ ҳукумати бундан буён ҳам самолётларни шу тариқа учира бериш ниятида эканлигини айтди. Бу тинчликка тўғридан-тўғри қилинаётган таҳдиддир. Биз бундай самолётларни уриб тушира берамиз ва шу самолётлар бизнинг мамлакатимизга қайси базалардан юборилса ўша базаларга ҳам зарба бераверамиз. Ўзларингиз тушуниб турибсизларки, агар бундай агрессив ҳаракатлар давом эта берса, бу нарса урушга олиб келиши мумкин.

Савол. Сизга битта савол берсам бўладими?—деди мухбирлардан бири Н. С. Хрушчевга мурожаат қилиб.

Н. С. Хрушчев. Ҳатто иккита савол берсангиз ҳам бўлади. **(Жонланиш).**

Савол. Сиз самолёт қолдиқлари орасида, учувчига ёрдам кўрсатиш керак деган сўзлар ёзилган плакатни ҳам кўргандирсиз? Хўш, бу плакат авторлари, сизнинг фикрингизча, нима демоқчи бўлган эканлар?

Н. С. Хрушчев. Учувчи бизга учиб келганидан кейин унга ёрдам кўрсатдик ва уни лозим бўлган даражада кутиб олдик. Шундай кутилмаган меҳмонлар яна келадиган бўлса уларни ҳам шу учувчи каби «меҳмондўстлик» билан кутиб оламиз. Суд қиламиз, суд қилганда ҳам, жосус деб ҳисоблаб қаттиқ суд қиламиз.

Савол. Буларнинг ҳаммаси юксак доирадаги кенгашга қандай таъсир қилади?

Н. С. Хрушчев. Буни ўша разведкачи самолётни юборганларнинг ўзлари ўйлаб кўрсинлар. Гарчи улар бунинг оқибатларини олдинроқ ўйлаб кўришлари лозим эди. Ахир, бизнинг мамлакатимизга қарши агрессия қилинди-ку. Бизга қарши қўл кўтарган агрессорларнинг ҳаммасини бундан буён ҳам емириб ташлай берамиз. Бизнинг ракетачиларимиз самолётни нақадар эҳтиётлик билан уриб туширганликларини, ёндириб юбормасдан уриб туширганликларини ўзларингиз кўриб турибсиз! Учувчи тирик қолди, аппаратлар шикастлантирилмади,—хуллас, ашёий далиллар қўлга тушди. Бу ракетачиларимиз моҳирлик билан ишлаганлигининг оқибатидир. Бунинг учун уларга алоҳида ташаккур айтамиз. **(Жонланиш, қарсаклар).**

Савол. Самолёт билан бўлган бу можаро Эйзенхауэр жаноблари Москвага келганида совет жамоатчилигининг фикрига таъсир қиладими?

Н. С. Хрушчев. Эйзенхауэр жанобларининг шу кунги аҳволига ҳеч ким тушмасин, у Совет Иттифоқига келганида унга берилиши мумкин бўлган саволларга ҳеч ким дуч келмаса яхшироқ бўлур эди! Фақат бир нарсани айтишим мумкин: совет халқи ва бизнинг жамоатчилигимиз ғоят боадабдирлар, — шу сабабли ҳеч қандай қалтис ҳаракатлар бўлмайди, лекин президентга саволлар берилиши турган гап. **(Жонланиш, кулги).**

Мен бир гапни айтмоқчиман: бу жиҳатдан президентга бир киши — жаноб Гертер айниқса ёрдам қилди.

Гертер ўзининг матбуот конференциясида босқинчилик гапини айтди! У агрессив ҳаракатлар учун ўзининг айбли эканлигини сезиш ва уялиш уёқда турсин, ҳатто бу агрессив ҳаракатларни оқлаб, келгусида ҳам худди шундай қилина беради, деди. Уруш ҳолатида турган мамлакатларгина шундай қилишлари мумкин. Биз Америка билан уруш ҳолатида турганимиз йўқ. Бу агрессив ҳаракатлар ва Гертернинг айтган бу гапи разиллик, фақат разилликдир!

Биз илгари, бу учишлардан президентнинг хабари бўлмаган, Америка ҳукуматининг хабари бўлмаган, деган хулосаларга келган эдик, Гертернинг бу гапи шу хулосаларимизнинг тўғрилигига бизда шубҳа туғдирди. Гертер айтган гап бу план разведканинг тақдими билан ҳукумат томонидан тасдиқланганлигини очиқ кўрсатиб турибди. Америкаликлар шундай деб айтишга шунинг учун мажбур бўлган бўлсалар кераккки, акс ҳолда Аллен Даллесни жавобгарликка тортиш керак бўлиб қолур эди. Бу ҳолда Даллес ҳам, мен ҳукумат тасдиқлаган планни ва, бинобарин, ҳукумат бошлиғи тасдиқлаган планни бажарган эдим, деб айтиб, ҳукуматни фош қилган бўлур эди. Мен Гертер айтган гапга асосланмоқдаман.

Илгари вақтларда, менинг ўспиринлик вақтларимда дайдиб юрган жиноятчи, паспортсиз ва бошқа ҳар хил шубҳали унсурлар кўп бўлар эди. Шу унсурлар одатда шундай бир усулни ишлатар эдилар: бир бандит кўприкнинг тагига яшириниб олади, унинг ёнида бир бола ҳам бор; шу орада ҳалол ва тўғри бир одам йўлдан кела туриб кўприкдан ўтади. Бандит унинг олдига ҳалиги болани юборади, бола унга: хўжайин, соатни бер, дейди. У киши, ие, бу қандай гап? Йўқол! — дейди. Бунга жавобан ўша бола айтадики: бу нима деганинг, амаки, соат меники-ку! Нега сиз менинг соатимни бермаяпсиз? Бу гап-сўз ва шовқин-суронни эшитиб бандит қурол кўтариб кўприк тагидан чиқади ва ўткинчига бундай дейди: Нега сен болани ранжитаяпсан, унга соатини бер ва пальтойингни ҳам ечиб бер! — дейди. **(Кулги).**

Америка Қўшма Штатлари мана шунақа қонун билан яшамоқчи. Лекин биз ҳимоясиз ўткинчилар эмасмиз. Бизнинг мамлакатимиз — зўр, қудратли давлат ва у билан беллаша олади. Агар Қўшма Штатлар ўз территориясида чинакам урушни кўрмаган бўлса, бомбалар нималигини билмаган бўлса ва уруш бошлаш ниятида бўлса, у ҳолда биз у ерга ракеталар юборишга мажбур бўламиз ва бу ракеталар агрессорнинг ерига бир неча минутдаёқ бориб стади. **(Қарсаклар).**

Мен бу гапларни Гертернинг баёнотини ўқиганим учун айтаётирман. У бундай дейди: биз самолётларни учиришга мажбурмиз; бизнинг самолётларимиз учаётганлиги учун Совет Иттифоқининг ўзи айбли, чунки у ўзининг сирларига бизни яқин йўлатмаётир, аммо биз Совет Иттифоқининг сирларини албатта билиб олишимиз керак. Шунинг учун ҳам бизнинг самолётларимиз Совет Иттифоқига учиб бораётир; ахир президентнинг ўзи, осмонни очиб қўйиш керак, деб айтган-ку: шунинг учун ҳам биз учмоқдамиз ва учиб бориб осмонни оча берамиз.

Бир давлатнинг расмий вакили бошқа давлатга нисбатан қандай қилиб шу хилдаги гапларни айтиши мумкин! Биз Америка Қўшма Штатларининг қонунлари билан яшамаймиз. Бизнинг ўз қонунларимиз бор, шунинг учун ҳам биз ҳаммани бизнинг территориямизда ўз қонунларимизни ҳурматлашга мажбур қиламиз, бу қонунларни бузганларни эса уриб ағдара берамиз! **(Қарсаклар).**

Англиядаги «Дейли уоркер» газетасида босилиб чиққан мақола менга ёқди. Мақоланинг мазмуни шундай: Америкада баъзи бир кимсалар жамоатчиликнинг онгига сингдирмоқчи бўлган философия қабул қилинадиган бўлса, у ҳолда тахминан шундай натижа келиб чиқади: уйининг қулфини бузиб кирган ўғри қўлга тушиб қолса бунинг учун қулфни бузган ўғри айбли эмас, балки ўз уйини қулфлаб қўйиб, бу билан ўғрини қулфни бузишга ва бировнинг уйига бостириб киришга мажбур қилган уй эгаси айбли бўлиши керак, эмиш.

Бу философия ўғриларнинг, бандитларнинг философияси-ку!

Менимча агар жаҳон жамоатчилиги рўй берган аҳволнинг жуда жиддий эканлигини тўғри тушунса ва Қўшма Штатлар сиёсатида рўй берган бу агрессив ҳаракатга масъулиятни англаб қараса, агар бу агрессив ҳаракатни ҳамма якдил бўлиб қораласа, АҚШ ҳукумати эса бошқа давлатларга нисбатан бундай методларни бундан буён қўлланмайдиган бўлса, у ҳолда иш яхши бўлади, ҳатто айтиш мумкинки, давлатлар ўртасидаги муносабатларда ҳавони тозалайдиган восита бўлади.

Шу кунларда Америка матбуотида босилаётган хабарларни ўқиб, шуни кўриб турибманки, бу ножўя ҳаракатни оқлаётган ошкора қалампуруш бандитларни мустасно қилганда, Америка матбуотида ўз фикрини айтаётган кишиларнинг мутлақ кўпчилиги, шу жумладан ўзининг объектив фикр баён қилмаслиги билан ўтмишда танилган кишилар ҳам, бу фактдан ғазабланмоқдалар, бу ҳаракатни Совет Иттифоқига нисбатан қилинган хоинлик деб ҳисобламоқдалар. Бу яхшилик нишонасидир. Агар сизлар, журналистлар жамоатчиликка тўғри ахборот бериб турсангиз бошқа ҳар қандай можаро сингари бу можаро ҳам ахир бир кун «ҳазм» бўлиб кетади. Ҳар ҳолда биз тинчликда яшашимиз керак, тинчликда яшабгина қолмасдан, шу билан бирга дўст бўлиб ҳам яшашимиз керак, жаноблар! **(Қарсаклар).**

Савол. АҚШнинг сиёсатига нисбатан оптимист бўлиб қолиш мумкинми?

Н. С. Хрушчев. Мен ўзимни ашадди оптимист кишилардан бири деб ҳисоблайман. Америка разведкачи самолётининг мамлакатимиз тепасида игвогарона учганини урушга тайёргарлик деб эмас, балки тегажаклик қилиб кўриш учун қилинган ҳаракат деб ҳисоблайман. Мана энди улар бизга «тегажаклик» қилиб кўрдилар, лекин бизга «тегажаклик» қилганларни тумшуғига туширдик. Ҳозир АҚШ даги баъзи арбоблар шовқин-сурон кўтармоқдалар. Майли, шовқин-сурон қила берсинлар! Совет Иттифоқи — Гватемала эмас-ку. Бизга қўшин юборолмайдилар. Агар бандитлар ўзларининг сурбетлик усулларидан бизга нисбатан фойдаланмоқчи бўлсалар, бизда уларнинг тобини олиб қўядиган яхши воситалар бор. Агар улар шундай қиладиган бўлсалар, бу воситалар билан уларнинг тобини олиб қўямиз.

Савол. Жаноб Хрушчев! Қўшма Штатлардан қайтиб келганингиздан кейинги сизнинг президент Эйзенхауэрга берган баҳоингиз ўзгариб қолгани йўқми?

Н. С. Хрушчев. Мен сизга айтсам, АҚШ давлат департаментининг разведкачи самолёт воқеаси муносабати билан айтган гаплари АҚШ президенти бу ишга дахилсиз эканлиги тўғрисидаги менинг тасаввуримни ўзгартириб юборди, албатта. Мен Қўшма Штатларда бундай разведка плани, шу жумладан Совет Иттифоқи территорияси тепасида разведка мақсадлари билан самолётларни учириш плани ишлаб чиқилганидан бехабар эдим. АҚШ Давлат департаментининг президент томонидан маъқулланган баёнотидан, Американинг разведкачи самолётлари бизнинг мамлакатимиз тепасида учиб юриши қандайдир масъулиятсиз офицернинг қилиғи эмас, балки Марказий разведка бошқармасининг раҳбари, яъни Қўшма Штатлар президенти қарамоғида ишлаётган бошқарманинг раҳбари Аллен Даллес ишлаб чиққан планнинг амалга оширилиши эканлиги равшан бўлиб қолди.

АҚШ президенти мумкин бўлган ҳамма воситалар билан турли информация тўплаш тўғрисидаги директивани жорий қилганлигини жаноб Гертер эътироф қилди. Шу директивалар асосида программа ишлаб чиқилган ва амалга оширилган, Гертернинг гапига қараганда, бу программа самолётлар ёрдами билан ва ичкарига суқулиб кириш йўли билан осмондан туриб кенг равишда кузатишлар олиб боришни ўз ичига олади. Ичкарига суқулиб кириш йўли билан, яъни нормал муносабатларда бўлган давлат территориясининг тепасида разведка, жосуслик мақсадларида учиб айланиб юриш йўли билан деган сўзларга эътибор беришингизни илтимос қиламан. Мана шу план президент томонидан маъқулланган. Сира мисли кўрилмаган иш-ку! Шундан кейин ҳам мен — сизлар ажаб ёқимтой одамларсиз, деб айтишим керак экан-да! Бундай қилиш ўзингни ҳурматламаслик демакдир. Шундай десам ҳам бўладики, жаноб Гертер Қўшма Штатлар империалистлари сиёсатини, агар таъбир жоиз бўлса, ниқоблаб ва бежаб, кўримли қилиб турган пардаларнинг ҳаммасини олиб ташлади, бўёқларнинг ҳаммасини ўчириб юборди. Шундай қилиб, у ўз нутқида милитаризмнинг қўрқув солиб, тиржайиб турган йиртқич башарасини кўрсатиб берди. Хўш, оқибат нима бўлди? Энди бу тиржайган башаранинг қўрқитадиган ҳеч бир жойи йўқ экан. АҚШ милитаристларининг бундай ҳаракатлари уларни руҳлантириб турганларнинг қаҳрамонлиги натижасида эмас, балки қўрқоқлиги натижасида қилинаётган ҳаракатлардир. Ўз нервларини ўзи идора қилиб, ўз кучига ва имкониятларига ишонганлар хатарли эмас, балки ҳамма нарсадан чўчийдиган қўрқоқлар хатарлидир.

Кўпинча мен: Хрушчевнинг ўзи, капитализм ҳалок бўлади, деб айтаяпти, — деган гапларни ўқийман. Совет Иттифоқи тепасида самолётларни разведка мақсадида учиришга шу гаплар сабаб бўлмаётганмикин? Лекин буни мен айтганим йўққу, балки буни бундан юз йил муқаддам Маркс асослаб берган эди-ку. **(Жонланиш, қарсаклар).** Модомики, жаноб капиталистлар, Маркснинг айтганлари ҳақ эмас, деб ҳисоблаётган эканлар, шунинг ўзи уларни тинчитиб қўя қолиши керак эдику, асабийлашиб, қўрқишларининг нима кераги бор?

Савол. Америка самолётининг игвогарона учишидан Туркия, Покистон, Норвегия ҳукумат маъмурларининг хабари бўлганми?

Н. С. Хрушчев. Шу ҳукуматлар қандай фикрда эканликларини айтишим қийин, лекин, чамамда, улар бундан хабардор бўлмаганлар, американликлар қиладиган ишларини уларга айтиб ўтирмайдилар. Американинг ҳарбий базалари жойлашган территориялардаги мамлакатларнинг бош министрларини бу базаларга ҳатто яқин ҳам йўлатмайдилар. **(Жонланиш).** Туркия, Покистон ва бошқа шулар каби давлатларнинг айби шуки, улар агрессив блокларга аъзо бўлиб кирдилар. Бу хусусда халқнинг бир гапи бор: Одам иблисга жонини сотади, у ўз жонини иблисга сотгунча ўзи ўз жонига хўжайин бўлиб тура олади, кейин унинг жонига иблис хўжайин бўлиб қолади. Ҳозир Туркия, Покистон ва Норвегия билан ҳам шундай бўлаётир. **(Жонланиш).**

Сиз жаноб чет эл журналистларини огоҳлантириб айтаманки, ўз жонингизни иблисга сотманглар **(ҳамма кулиб юборади),** балки ўз танангизда сақлаб тура беринглар. Ўз фаолиятингизни жамиятни прогрессив ривожлантиришга бағишлагенингиз яхшироқ. Коммунистик идеялар жамият тараққиётидаги энг прогрессив, энг тўғри йўлни белгилаб беради. Американликларнинг энг яхши кишилари, «Дунёни титратган 10 кун» деган китобни ёзган Жон Рид сингари кишилар бу идеяларнинг улуғ аҳамиятини тушундилар. Жон Рид жуда ақлли киши эди. Ахир, у коммунист бўлиб туғилмаган эди-ку, у Октябрь революцияси вақтида коммунизм томонига ўтди ва коммунист бўлиб вафот этди.

Сизларнинг баъзиларингиз адашганлигингиз ва унчалик тушунмаганлигингиз сабабли коммунизмга қарши нарсалар ёзиб юрибсиз. Бунинг учун сизларни худонинг ўзи кечирсин. **(Ҳаммада жонланиш, қарсаклар).**

Буржуа журналистларининг совет воқелигига, коммунизмга туҳмат қилиб ёзган нарсаларини ўқиганимда, баъзан ғазабланаман, кейин ўйлаб кўриб, ўзимча айтаманки, ҳамма журналистлар ҳам Жон Рид сингари бўла бермайди-ку, улар, масалан, ўргимчак каби одамни тутиб олиб, уни ўз тўрларига ўраб оладиган Херст нашриёти сингари нашриётлар ёллаган оддий кишилар-ку. Модомики бундай журналист коммунизмга қарши туҳматлар ёзмаса, Херстга ёки бошқа нашриёт концернига унинг нима кераги бор. Херст бундай мухбирни бир кун ҳам ушлаб турмайди.

Мен Херст билан икки марта суҳбатлашганман. Иккинчи суҳбат вақтида мен унга: бу қандай гап — Сиз менга бир гап айтиб, газетангизда бошқача гапни ёзасиз? — деган эдим. У бўлса менга: Сизнинг суҳбатингизни нотўғри баён қилиб берибманми? — деб жавоб берди. Гапнинг тўғрисини айтиш керак — у суҳбатнинг моҳиятини озми-кўпми тўғри баён қилиб берди, лекин бу суҳбатта шундай шарҳлар ёзиб чиқардики, бу шарҳлар суҳбатнинг бутун моҳиятини бузиб юборди. Мен буни унга айтдим. У бўлса менга: ахир, мен капиталистманку, мен ўзимча шарҳлайман, — деди. **(Ҳаммада жонланиш).** У-ку капиталист, аммо сизларнинг кўпчилигингиз капиталист эмассиз ва ҳеч қачон капиталист бўлолмайсиз. Бас, шундай экан, нега сизлар капитализмга хизмат қиласиз? Капитализмнинг малайлари бўлиб нима қиласиз? **(Қарсаклар).** Мен аминманки, ҳамма йўллар коммунизмга олиб боради. Коммунизмдан бошқа яна қаёққа ҳам олиб борсин!

Америка империалистлари мана шундан қўрқадилар. Шунинг учун ҳам улар асабийлашмоқдалар, ўйланмасдан қилинган авантюраларга ўзларини отмоқдалар. Мана шунинг ўзи улар ўз системаларига ишонмаганликларини кўрсатиб турибди. АҚШ давлат департаменти: ҳамма мамлакатлар жосуслик билан шуғулланади, деб айтди.

Аммо Совет Иттифоқи ўз самолётларини разведка мақсадлари билан АҚШга ёки бошқа мамлакатларга ҳеч қачон юборгани йўқ ва юборатгани йўқ-ку. Агар бизнинг самолётларимиз айрим ҳолларда йўлдан адашиб қолиб, бошқа мамлакатларнинг осмон чегарасини бузган эканлар, — Туркия ва Эрон чегарасида шундай бўлган эди — бундай ҳолларда биз ўша мамлакатлардан кечирим сўраганмиз ва чегарани бундай бузганларни жавобгарликка тортганмиз.

Ўз жосусларини бизнинг мамлакатимизга юборишга уринадиганларни огоҳлантириб айтмоқчимизки, бунинг оқибатларини яхши ўйлаб кўринглар.

Савол. Ҳозир ҳам сиз президент Эйзенхауэрнинг Совет Иттифоқига келишини истар эдингизми?

Н. С. Хрушчев. Бу саволингизга нима десам бўлади? Менинг ўрнимга ўтингда, менинг учун жавоб беринг. **(Кулги).** Қандай мушкулликлар туғилаётганлигини ҳозир ўзингиз кўриб турибсиз. Мен сизга дилимдаги гапни айтаётирман. АҚШ президентига бўлган менинг муносабатимни биласиз, бу ҳақда неча марталаб гапирганман. Лекин менинг умидларим қай бир даражада тўғри бўлиб чиқмади. Мен инсонман, менда ҳам инсоний ҳислар бор, Совет ҳукуматига раҳбарлик қилиш масъулияти менинг зиммамда. Шуни тушунингки, биз, руслар, совет кишилари кўнгли очиқ одамлармиз. — Ўйин-кулги лозим бўлса ўйин-кулги қиламиз, урушиш лозим бўлса боплаб урамиз. Ҳозир мен бизнинг одамларимизга — бизга азиз меҳмон келяпти, чиқиб уни табрикланглар, деб қайси юз билан айта оламан, Одамлар: сенга нима бўлди, эсингни едингми, жосуслик мақсадлари билан бизга самолёт юборилишини маъқуллаган кишини қандай қилиб азиз дўст деб бўлади, дейишади-да. Америка милитаристлари жосуслик топшириқлари билан бизга самолёт юбориб, Қўшма Штатлар президентининг СССРга келишига қўриладиган тайёргарлик учун масъул кишини бўлган мени жуда оғир аҳволга солиб қўйишди. Очиғини айтсам, буни АҚШ президентининг ўзи ҳам тушунади, деб ўйлайман.

Қўшма Штатларга сафар қилиб боришимдан олдин биз АҚШга шундай самолёт юбордигу, у ерда самолётни уриб туширдилар, деб фараз қилайлик. Бу тақдирда американликлар мени қандай кутиб олишларини тасаввур қилиш мумкин. Шундай қилган кишини қилмишига яраша кутиб олган бўлур эдилар. Бу ҳаммага тушунарли деб ўйлайман.

Бироқ, президент сафар қилиб келган вақтда ҳеч қандай ножўя ҳаракатлар қилинмайди, бунга кафил бўлиш мумкин. Халқимиз боадаб халқ, гапириб аламидан чиқадию, аммо қандай ҳаракат қилишни ҳукуматга топшириб қўяди, ҳеч қандай ҳаракатлар билан таҳқирлашга йўл қўймайди. Американлик журналистлар ва туристлар совет кишиларининг ўзларини тутаолган ва интизомли кишилар эканлигини ҳозир пайқаётган бўлсалар керак, деб ўйлайман. Бирор американликни хафа қиладиган бирор гапни ҳеч кимнинг айтганини эшитганим йўқ. Буни мақтаса арзийди. Бу халқимиз руҳининг кучли эканлигидан далолат беради.

Савол. Шу самолётнинг учиши тўғрисидаги масала юксак доирадаги кенгашда муҳокама қилинадими?

Н. С. Хрушчев. Бу масала ҳозир бутун дунёда муҳокама қилинмоқда. Шу сабабли ҳозир мен бу масалани Кенгашнинг кун тартибига киритиш зарур деб ҳисобламайман. Биз шуни яхши биламизки, социалистик мамлакатлардан Кенгашда ёлғиз мен қатнашаман, Ғарб давлатларидан эса уч вакил қатнашади. Лекин мен, шу уч вакилдан иккиси Америка ҳарбийларининг ҳозирги агрессив ва хатарли ҳаракатини маъқуллайдилар, деб ўйламайман.

Сизларни менинг Парижга қачон учмоқчи бўлганлигим қизиқтираётган бўлса керак. Мен Париж иқлимига бироз кўникиб олмоқ учун 14 майда, Кенгаш бошланмасдан бир кун, ҳаттоки икки кун олдин Парижга етиб бормоқчиман. Париж менга ёқиб қолди, яхши шаҳар. **(Жонланиш).** Агар бошқалар Кенгашга келмасалар,—баъзи бир кимсалар Кенгаш бўлмай қолиши мумкин, деб таҳдид қилаётганликлари учун бу гапни айтаётирман, — у ҳолда Кенгашнинг бўлмай қолганлигига биз айбли эмаслигимиз ҳаммага равшан бўлиб қолади. Демак, биз Парижга борамиз! Агар Кенгаш бўлмай қолса-чи? Нима ҳам дер эдик, усиз биз кўп йиллардан бери яшаб келдик, яна юз йил яшай берамиз. **(Кулги. Қарсаклар).**

Бу кенгашдан фақат бизнинг мамлакатимизгина манфаатдор эмас, бутун дунё манфаатдор. Бутун дунё халқлари халқаро кескинликнинг юмшашини кутмоқда, давлатлар ўртасидаги муносабатларнинг нормаллашувини истайди. Бизнинг музокарадошларимизнинг Кенгашдан манфаатдорлиги Совет Иттифоқининг манфаатдорлигидан кам эмас, деб ўйлайман. Шу сабабли, Кенгаш музокарадошларимизга боғлиқдир. Биз тайёрмиз. Такрор айтаманки, шанба куни 14 майда Парижга учиб кетиш тараддудини кўраётирмиз.

Баъзи дипломатлар мендан ранжиб, Хрушчев ҳаддан ташқари қаттиқ гапларни айтиб юборади, дейишяпти. Уларнинг мамлакатига мана шундай агрессив ният билан бостириб кирилганида эди ,улар бунга қандай қарар эдилар, уларнинг бу ҳақдаги гапларини эшитгим келади. Хўш, энди мен бундай бостириб кирувчиларни бошимдан шляпамни олиб табриклашим керакми?! Йўқ. Биз, ўғриларни қилмишларига яраша кутиб ола берамиз. Чунки бу учиш ўғриларча, бандитларча учиш бўлди. **(Қарсаклар).**

Сизлар бу ерда «ҳавонинг намунасини оладиган асбобларни» кўрдингизми? **(Кулги).** Бу уйдирма фош қилинганидан кейин уни ўйлаб чиқарганлар қайси кўз билан бизга қарай олар экан? Дуруст, биз, империалистларнинг кўзлари қанақалигини биламиз. Уларнинг кўзларига тупурилганда ҳам улар бу худонинг шудринги, деб айта беришади, дейишади. **(Кулги, қарсаклар).**

Энди ўзларингиз кўриб турибсиз. Олий Совет сессиясидаги докладимда буларнинг ҳаммасини мен атайин айтмаган эдим, чунки биз кимлар билан муомала қилаётганлигимизни билар эдик. Дастлаб биз учувчи тирик қолганлигини, асбобларга шикаст етмаганлигини, самолёт портлатилмаганлигини айтганимиз йўқ эди. Улар учувчи ўз-ўзини ўлдирди, деб ҳисоблаган эдилар, аммо учувчи тирик қолганлиги маълум бўлганидан кейин энди Америка матбуотида учувчини, инструкцияни бузди, ўзини ўлдирмай таслим бўлди, деб жиддий қораламоқдалар. АҚШда баъзи бировлар, учувчи инструкцияни бажармаганлиги ва ўзини ўлдирмаганлиги учун уни суд қилиш керак деб айтишяпти. Бу йиртқичларча фикр юритиш-ку. Империализмнинг идеологияси мана шу. Сиз, жаноб американлик журналистлар ўз газеталарингизни ўқияпсизми? Бу бориб турган ваҳшийлик-ку ахир.

Савол. Американинг ишлар вакили Пауэрсни бориб кўришни Сиздан илтимос қилмадими?

Н. С. Хрушчев. Американликлар бу хусусда нота юбориб, биздан учувчи билан учрашишга ижозат беришни илтимос қилдилар. Лекин улар бунинг иложи йўқлигини ўзлари ҳам тушунадилар. Учувчи тергов қилинмоқда, чунки у жосусдир. Ҳозир қандай қилиб у билан учраштириш мумкин? У бизнинг совет судимиз олдида жавоб бериши лозим.

Савол. Сизнинг бу гапингиздан элчи ҳам, мувaққат ишлар вакили ҳам Пауэрс билан учраштирилмайди, деган маъно келиб чиқадими?

Н. С. Хрушчев. Мен буни айтганим йўқ. Буни биз ўзимиз белгилаймиз. Эҳтимол, учрашарлар, эҳтимол, учрашмаслар ҳам. Ҳозир мен бу саволга жавоб беролмайман, чунки тергов бораётир.

Савол. Шарқий Германия билан сулҳ шартномаси тузилганидан кейин Ғарб давлатлари самолётларининг Берлинга учишини Сиз агрессив ҳаракат деб ҳисоблайсизми?

Н. С. Хрушчев. Биз бу масала ҳақида айтадиган гапимизни айтдик. Такрор айтаманки, Германия Демократик Республикаси билан сулҳ шартномаси имзоланганидан кейин ҳарбий таслимдан шу территория учун келиб чиқадиган шарт-шароитни белгилаб турган ҳолат ўзгаради. Шу пайтдан бошлаб Ғарбий Берлинни оккупация қилиб туриш тамомланади, Германиянинг таслим бўлишига асосланишга ўрин қолмайди ва Берлинга ҳар қандай йўл билан кириш шу пайтдан бошлаб тўхтатилади. Ана ўшанда Германия Демократик Республикаси ўз территориясига, шунингдек ўз территорияси ичида жойлашган Ғарбий Берлинга кирадиган йўлларга ўзи тўла равишда контроллик қила беради. Агар Германия Демократик Республикаси манфаатдор мамлакатлар билан битимга келса, ва уларга осмондан, сув йўлларидан, темир йўллардан ва тош йўллардан фойдаланишга ижозат берса, бу нарса бизнинг ишимиз эмас, балки Германия Демократик Республикасининг ишидир. Бу унинг суверен ҳуқуқидир.

Баъзи бир кимсалар, Ғарб давлатлари Ғарбий Берлинга зўрлик билан йўл очиб кирадилар, деб айтишяпти. Шуни равшан қилиб айтмоқчиман: кимки зўрлик қилиб киришга уриниб кўрса, у ҳолда тинчликни сақламоқ учун Германия Демократик Республикасида турган бизнинг ҳарбий қисмларимиз тинчликни бузувчиларга ўз кучларини қарши қўядилар. Ғарбда шаллақилик қилаётганлар бундан ўзлари учун қандай оқибат келиб чиқишини ўйлаб кўрсинлар.

Савол. Самолёт билан бўлган шу ҳодисани ва президент Эйзенхауэрга бўлган муносабатингизни ҳисобга олганда, Сиз Эйзенхауэрнинг сафари кейинга қолдирилиши афзалроқ, деб ҳисобламайсизми?

Н. С. Хрушчев. Президент билан Парижда учрашганимизда биз бу масала устида у билан фикрлашиб оламиз. Ҳали ҳам биз Америка билан муносабатларни яхшилаш йўлларини қидирмоқчимиз, АҚШ билан нормал муносабатларда бўлмоқчимиз. Совет-Америка муносабатлари бир вақт келиб мамлакатларимиз халқлари ўртасидаги дўстона муносабатларга айланиб кетишига ишонамиз. Бу нормал муносабатлар бўлган бўлур эди, ҳамма нормал кишилар ҳам шунга интилмоқда ва интила беради.

Бошқа саволлар йўқми?

Овозлар. Йўқ. рахмат. **(Ҳамма қарсак чалиб юборади).**

Н. С. Хрушчев. Пировардида шуни айтмоқчиман. Ватанимиз ичкарисига бостириб кираётганлар билан, суверенитетимизни бузаётганлар билан қаттиқ муомала қилмоқдамиз. Лекин биз ҳамма халқлар билан дўст бўлиб тинчликда яшашни истаймиз. Бундай агрессив ҳаракатларни ғазабланиб қоралаётган эканмиз, бизнинг аҳволимизни тушунинглар, жаноблар. Лекин биз аҳволга сергак назар билан қараймиз ва ҳар қандай, ҳатто энг кескин мунозара ҳам урушдан кўра яхшироқ эканлигини яхши тушунамиз. Шу сабабли, биз ҳозирги кескинликнинг «ҳазм бўлиб кетиши» учун ҳамма чораларни кўрамиз, халқаро аҳвол нормал йўлга тушиб олиши учун ва агар Америка Қўшма Штатлари ҳам биз билан яхши муносабатларнинг тикланишига ёрдам берадиган бўлса, албатта, АҚШ билан яхши муносабатларнинг тикланиши учун ҳамма чораларни кўрамиз.

Мана шуларни назарда тутишларингизни ва катта кескинликка ҳамда қизишишга олиб келиши мумкин бўлган ҳеч бир нарса ёзмасликларингизни илтимос қилар эдим. Бунақа нарсаларни ёзишнинг сизларга нима кераги бор? Агар уруш бўладиган бўлса, сизларга ҳам яхши бўлмайди-ку. **(Қарсаклар).** Уруш ҳеч кимга бахт келтирмайди.

Кейинги кунларда Америка сенаторлари, конгрессменлари, савдо-саноат аҳллари айтаётган гапларнинг кўпини ўқиб чиқдим ва уларнинг кўплари ўз ҳукуматининг бу қилмишини қоралаётганлигини яхшиликнинг нишонаси деб ҳисоблайман. Одамлар бошини йўқотиб қўймаётганлиги, ҳамма ҳам бу ҳодисани Гертер сингари изоҳламаётганлигини яхшиликнинг нишонаси деб ҳисоблайман.

Савол. Парижга қиладиган сафарингиз муносабати билан Сиз француз халқига қандай истаклар билдиришни истар эдингиз?

Н. С. Хрушчев. Мен бир халқни иккинчи халққа қарама-қарши қилиб қўйишни истамайман, Америка халқи сингари француз халқи ҳам мени меҳмондўстлик билан кутиб олди. Лекин Францияга қилган сафаримдан бери орада кўп вақт ўтмаганлиги учун мендаги таассурот ҳам ҳали янгилигича турибди. Француз халқининг мени кутиб олганлигидан ҳам, шунингдек Франция президенти де Голль билан бўлган суҳбатларимдан ҳам ғоят мамнунман. Халқ ҳақида гапириб ўтирмаса ҳам бўлади. Ҳамма халқлар тинчликни истайдилар. Урушларни ҳукуматлар бошлайди-ю, аммо бу урушларда халқларнинг қони тўкилади. Шу сабабли, ҳамма халқлар тинчликни истайди. Француз халқи ҳам тинчликни истайди. Милитарист Германияга қарши биз Франция билан биргаликда урушдик. Агар уруш бошланадиган бўлса, бу урушни эса Ғарбий Германия бошлаб юбориши мумкин, французлар ўтмишда Совет Иттифоқи ўзларига яхши иттифоқчи бўлганлигини биладилар. Бу иттифоқчи уларнинг кунига яна яраб қолиши мумкин. Лекин биз уруш бўлишига биргаликда йўл қўймасак ва тинчлик учун курашда бир-биримизга иттифоқчи бўлсак, яхшироқ бўлур эди.

Кутилмаган бу матбуот конференциясини тамомлаш пайти келди деб ўйлайман. Сиз, азиз ўртоқлар ва жанобларга ташаккур айтишга ва сизларга муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсиз. Ҳақиқат йўлида, тинчликнинг олижаноб иши йўлида маҳкам туринглар, ана шунда сизлар ўз халқларингизнинг ҳурматига сазовор бўласизлар. **(Ҳамма қарсак чалади. «Раҳмат!», «Раҳмат!» деган овозлар).**

Суратда: Америка самолётининг прибор ва асбоблари.

В. Савастьянов ва С. Преображенский фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

ЎзКП МК ПЛЕНУМИДА ҲИСОБ БЕРАМИЗ

Гектарлар тўла, ғўза туплари нормал қалинликда бўлсин!

Культивация сифатли ўтказилмоқда

Ильич номли колхоз далаларида иш қизғин. Бу ерда ғўза парвариши билан бир қаторда маккажўхоридан мўл-кўл силос бостириш учун ҳам кураш кучайтирилди. Колхознинг ўртоқ З. Иброҳимов бошлиқ бригадаси аъзолари 180 гектар ерда маккажўхори етиштирмоқдалар. Ҳамма ердаги жўхори текис униб чиқиб, қатор ораларига ишлов бериш бошлаб юборилди. Ҳозиргача 50 гектар майдондаги маккажўхори культивация қилинди.

— Область маккажўхорикорларининг кенгашида ҳар гектардан 1200 центнердан кўкпоя етиштириш, 40 центнердан дон ҳосили олиш тўғрисида сўз берганмиз, — дейди бригадир, — бунинг учун барча тадбирларни амалга оширамиз. Ҳозир культивация билан бир вақтда ёш ўсимлик озиқлантирилмоқда.

Карл Маркс номли колхозда ҳам чорва моллари озуқа базасини мустаҳкамлашга катта аҳамият берилаяпти. Колхоз бир йилда уч йиллик план миқдорида гўшт топшириш, икки йиллик план миқдорида тухум топшириш ва бир ярим йиллик план миқдорида сут тайёрлаш юзасидан мажбурият олган. Бу мажбуриятни муваффақиятли бажариш ем-хашакнинг мўл-кўллигига боғлиқ. Буни яхши тушунган колхоз аъзолари 166 гектар ернинг деярлик ҳаммасига квадрат-уялаб маккажўхори экдилар. Маккажўхори ҳамма майдонда текис униб чиқди. Культивация ҳам бошлаб юборилди. Механизатор Умурзоқ Эргашев узунасига ва кўндалангига культивацияни сифатли ўтказиб юқори кўрсаткичга эришмоқда.

Қ. НУРОНОВ,
О. ЭРГАШЕВ.

Сирдарё райони.

Юқори Чирчиқ район меҳнаткашларининг ғалабаси

Район қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари шу йилнинг 13 майида давлатга пландаги 10750 ўрнига 10757 центнер гўшт сотиб, йиллик планни ошириб бажардилар. Йиллик план ўтган йилдагига қараганда тўрт ой илгари бажарилди.

Райоиинг колхоз ва совхозлари пландаги 1 миллион 60 минг ўрнига 1 миллион 104 минг дона тухум сотиб, планни ошириб бажардилар.

Давлатга гўшт сотишда Свердлов номли, «Политотдел», «Правда», Сталин номли, Ленин номли, «III интернационал», Карл Маркс номли, «Ленинский путь», «Ўзбекистон» ва «Ленинизм» колхозлари муносиб ҳисса қўшдилар. «Политотдел» колхозининг чўчқабоқари ўртоқ Ким Н. В. 1000 бош чўчқани семиртириб боқиш юзасидан олган мажбуриятини бажариш учун курашиб, давлатга 464 бош ёки 528 центнер, Свердлов номли колхознинг чўчқабоқари ўртоқ Пак Ден Сиб эса 442 бош ёки 508 центнер чўчқа гўшти топширди.

Район меҳнаткашлари давлатга кўплаб чорвачилик маҳсулотлари етказиб бериш мақсадида фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Янгийўл районидаги «XIX партсъезд» колхозининг ўртоқ М. Шукуров бошлиқ бригадасида ғўза парвариши ишлари кун сайин кучайтирилмоқда. Бригада аъзолари 150 гектар ернинг ҳар гектаридан 35 центнердан ҳосил олиш учун курашмоқдалар. Суратда: (чапда) бригадир М. Шукуров, колхоз партия ташкилотининг секретари К. Алимов ўртоқлар культивациянинг сифатини текширмоқдалар.

В. Салов фотоси.

АГРОНОМ МАСЛАҲАТИ

Ғўза зараркунандаларига қарши актив курашайлик

Бу йил районимизнинг колхоз ва совхозларида чигит экиш кампанияси қисқа вақт ичида уюшқоқлик билан ўтказилди. Ҳамма ерда чигит бир текисда ундириб олиниб, ғўза парвариши қизитиб юборилди. Бу билан пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун дастлабки замин вужудга келтирилди.

Шуни ҳам айтиш керакки, кўкламда ҳавонинг паст келиши қишлоқ хўжалик зараркунандалари ва ғўза касалликларининг кўп тарқалишига сабаб бўлмоқда. Шунинг учун ғўза парвариши қизғин бораётган айни шу кунларда зараркунандаларга қарши курашни ҳам сира унутмаслик керак.

Айрим жойларда ҳозирданоқ ўргимчаккана, кўкқурт, трипс сингари зараркунандалар пайдо бўлди. Бундай зараркунандалар айниқса пахта майдонларининг чеккаларидаги бегона ўтларда, дарахтларда кўпроқ учрайди. Агар буларга қарши ҳозирданоқ актив кураш олиб борилмаса, уларнинг янада кўпайиб кетиши ва кенг тарқалиши турган гап. Шунинг учун ҳам яқин беш-олти кун ичида барча қўл аппаратлари ва тракторларга тиркаладиган чанглагич-пуркагич аппаратларни ишга солиб, ҳашарот борлиги аниқланган ёки бўлиши мумкин бўлган жойлар дориланиши зарур.

Айрим жойларда пахта майдонлари устидан электр ёки радио симлари ўтказилган. Бундай карталарда тезлик билан симёғочларни, уларнинг чор атрофини дорилаш керак. Чунки ўтган йилги зараркунандаларнинг бир қисми шу ерларда қишлаб қолган бўлиши мумкин. Ер кузда шудгор қилинмаган, шунингдек тут дарахтлари кўп бўлган ҳамда ўтган йили ўргимчаккана кўпроқ тарқалган участкаларда зараркунандалар пайдо бўлишини кутмасданоқ ғўзаларни ёппасига дорилаш керак. Тут дарахтлари кўпроқ бўлган карталарда тут барги қирқиб олингач 10 процентли корболениум эритмаси билан бегона ўтлар дориланади. Дарахтларга оҳак ва олтингугурт аралашмасидан қайнатиб тайёрланган бир процентли эритма пуркалади. Бу ишни бажаришда отга қўшиладиган ва тракторга тиркаладиган аппаратлардан фойдаланиш яхши натижа беради.

Ғўза заруркунандаларига қарши кураш фақат бир неча кун давомида бажарилиши лозим бўлган иш эмас. Шунинг учун ҳашаротларга қарши дастлабки кураш тамомлангандан кейин хотиржам бўлиб юриш ярамайди. Аксинча пахта далалари ҳар беш кунда синчиклаб кўздан кечирилиши лозим.

Баъзи карталарда зараркунандалар анча кўпайиб кетиши мумкин. Бу ҳолда ҳашарот ва касалликлар кўплаб учрайдиган жойлар алоҳида белгилаб қўйилиб, ҳар уч кунда кимёвий усулда дориланиб турилади.

Ургимчаккана ва ширага қарши курашда меркаптофос, октамитил сингари дорилардан, шунингдек НИУИФ-100 моддасининг 30 процентли эритмасидан фойдаланиш мумкин. Бу дорилар сўриш орқали ғўзани зарарлайдиган ҳамма ҳашаротларни қириб ташлаш учун энг яхши кимёвий моддалардир.

Шу кунларда колхозимизда ғўза зараркунандаларига қарши актив курашилаётир. Бунинг учун ишнинг кўзини билган, бир неча йиллар давомида ҳашаротларга қарши курашиб, яхши тажриба орттирган кишилар танланган. Улар қўл аппаратлари ва бошқа хил чанглагич пуркагич аппаратлардан тўғри фойдаланиб, 1960 йилда пахтадан мўл ҳосил етиштириш ишига муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Ш. ВАЛИЖОНОВ,
Бўка районидаги Охунбобоев номли колхознинг агрономи.

30 центнер учун

БЕКОБОД. 1-«Далварзин» совхозининг ўртоқ Б. Хушбоқов бошлиқ бригадаси аъзолари 131 гектар пахта майдонининг 116 гектарига квадрат-уялаб чигит эккан эдилар. Ҳозир ҳамма майдонларда ғўза икки томонлама парвариш қилинаётир. Бригадада асосий майдонларда етиштирилган пахта машинада терилади. Шунинг учун машина теримига ҳозирданоқ пухта тайёргарлик кўрилаётир. Механизаторлар ғўзанинг нормал ривожланишини таъминлаш мақсадида культивация, озиқлантириш ишларини сифатли ўтказмоқдалар.

Бригадада яганалашга катта эътибор берилаётир.

2-«Далварзин» совхозининг ўртоқ Абдумутал Улмасов бошлиқ бригадасида ҳам ғўза парвариши намунали ташкил қилинган. Пахтакорлар 153 гектар майдонда мўл ҳосил етиштириш мақсадида ғўзани эрта озиқлантиришга эътиборни кучайтирмоқдалар. Тракторларга культиватор билан бирга СУЗ аппаратлари тиркалиб, ғўза маҳаллий ва минерал ўғитлар аралашмаси билан озиқлантирилмоқда.

Ф. ЗИЕДУЛЛАЕВ.

Область районларида ғўза қатор ораларини ишлаш ва маккажўхори экишнинг бориши тўғрисида 1960 йил 14 майгача бўлган МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	Яганалаш	Культивация: узунасига	Культивация: кўндалангига	Маккажўхори экиш: ҳаммаси	Маккажўхори экиш: шу жумладан квадрат-уялаб
Пискент	88,5	20,4	89,3	110,2	84,1
Қуйи Чирчиқ	86,4	75,2	105,5	107,9	121,9
Юқори Чирчиқ	77,1	51,4	87,9	101,7	100,3
Ўрта Чирчиқ	63,5	56,8	85,1	89,9	111,0
Оққўрғон	51,6	42,7	89,3	142,6	93,9
Янгийўл	51,3	47,9	82,6	71,6	42,7
Бекобод	51,1	53,5	85,9	85,6	102,4
Сирдарё	46,8	37,4	71,3	105,7	70,6
Гулистон	45,2	16,5	76,4	179,0	96,3
Чиноз	44,4	37,5	66,3	120,0	53,9
Оржоникидзе	35,5	40,7	53,8	102,4	84,2
Янгиер шаҳри	34,1	32,5	56,2	101,1	118,4
Бўка	24,4	16,4	79,9	82,3	60,4
Оҳангарон шаҳри	—	—	—	109,7	—
Калинин	—	—	—	104,1	107,5
Олмалиқ шаҳри	—	—	—	102,8	57,3
Бўстонлиқ	—	—	—	98,7	217,0
Область бўйича	49,8	37,3	77,8	110,7	94,6

Баҳорги пилла қурти боқишни намунали ўтказайлик!

РЕПОРТАЖ

ҒАФУР ОТА ДЕЙДИКИ...

Хонага киришимиз билан ёзнинг жазирама кунларидагидек ҳарорат думоғимизга гуп этиб урилди. Токчадаги термометрга қарадик, унинг шкаласи 29 ни кўрсатиб турарди. Уч қаватдан иборат куртхонанинг биринчи ва иккинчи қаватларида қуртлар анча жонланиб қолибди. Ҳар бирининг катталиги ёш боланинг бармоқларидек келади. Хонанинг ўнг томонида нуроний кекса эгнига тутиб олган оппоқ фартукдан тут баргларини авайлаб олиб, бир чеккадан қуртларга бермоқда. Ота билан ҳол-аҳвол сўрашдик, у бизга тажрибалари, бу йилги режалари тўғрисида батафсил гапириб берди.

— Бундан уч йил бурун пенсияга чиққан эдим, — деб ҳикоя қилабошлади ота, — лекин бекордан ҳамма безор деганларидек шундай қўл қовуштириб юравеpишни эп билмадим, хотиним билан иккимиз пилла қурти тутишга киришдик.

Дастлабки йили, ҳали тажрибамиз йўқлигиданми, анча қийналдик. Кейинги икки йилдан буён эса ҳар қутисидан 125—130 килограммдан пилла олиб келмоқдамиз. Пилла қурти жуда нозик табиатли жонивор бўлади. Шу туфайли ундан ҳамма вақт кўз-қулоқ бўлиб туриш керак.

— Кўраяпсизми, — деди ота пастки қаватда катта оқ қоғоз устига ёйиб қўйилган қуртларни кўрсатиб, — булар юқори қаватдагилардан бир ёш кичкина. Асосан иккинчи майдан бошлаб боқабошлаганмиз. Ҳозиргача уч уйқудан турди. Энди тўртинчи уйқуга тайёргарлик кўришаяпти. Мен сизга айтсам, мўл пилла ҳосили оламан деган киши 20—30 кун уйқунинг баҳридан кечиши керак. Демоқчиманки, агар хонанинг ҳарорати ҳамма вақт бир меёрда бўлиб турмаса ишингиз олға босмайди. Хона сал бўлса ҳам совуб кетса бор-ми, агар қурт уйқуга кирган бўлса, ҳа деганда уйғонмай вақтни чўзиб юборади. Ҳозирги кунда куртхонамизнинг ҳарорати 28—29 даражада. Ҳар соат, ҳар бир ярим соатда деразаларни очиб, уйнинг ҳавосини янгилаб туриш шарт. Шундай қилиб турилса қуртлар иштаҳа билан барг ейди.

Гап шу ерга келганда ота қўли билан ишора қилиб иккинчи хонадаги бўш қаватларнинг пастига йиғиб қўйилган баргларни кўрсатди.

— Бу йил баргларни ниҳоятда тежаб-тергаб сарфламасак, кейин қийналиб қоламиз, — деди у, — нега деганингизда ўзингизга маълум, тут дарахтларини совуқ уриб кетди. Кеча газетадан ўқиб беришди, бу масалада қўқонлик ҳамкасбларимиз жуда ҳақ гапни ўртага ташлашибди, биз ҳам ўшалардек иш юритмоқдамиз. Ҳозирги пайтда тут дарахтларининг пастки шохларидаги баргларни келтираяпмиз. Сўлиган баргни қурт яхши емайди. Шундай бўлмаслиги учун баргни келтиргач бир ерга тўплаб, устига намланган чойшабни ёпиб қўямиз. Шунинг учун ҳам барглар ҳеч бир сўлимасдан, диркиллаб турибди, баргни мен ўзим аёлим билан бирга эрталабки ва кечки салқин пайтларда кесиб келтираяпмиз.

Ҳозирги пайтда қуртларга суткасига 12 марта барг едирмоқдамиз. Барг солишда ҳам ниҳоятда эҳтиёт бўлиш керак, юпқа қилиб тез-тез барг берсангиз қуртлар талашиб-тортишиб, иштаҳа билан ейишади. Агар қалин қилиб солиб қўйсангиз, исроф қилишади. Кучлилари кучсизларининг устига чиқиб, бир-бирини шикастлантиради, устки томондаги баргларни еб пастки томонларидагиси эса қолиб кетади.

— Юқорида айтган эдим, —деб сўзида давом этади Ғафур ота, — бу жониворларнинг табиати боланинг табиати сингари жуда нозик. Ниҳоятда озодагарчиликни севади. Шунинг учун сўкчакларнинг тагини бир кунда икки марта супирамиз, шакароб қилиб сув сепамиз. Бундан кейин шуни унутмаслик керакки, қурт уйқудан тургач терлаганлиги туфайли таги намланиб қолади. Ана шундай пайтда дарҳол барг солиб, унга илаштириш орқали қуртларнинг ўрнини янгилаб, эски барг чиқиндиларини дарҳол олиб ташлаш лозим. Акс ҳолда пилла қуртларининг ривожланиши сустлашади. Шу каби оддий тартиб-қоидаларга риоя қилинса мўлжалдаги ҳосилни олишингиз мумкин. Ўтган йили қурт 25 кун деганда пилла ўрашга киришган эди. Бу йил яна ҳам яхши ишлаб ана шу муддатни 18 кунга келтирмоқчимиз. Яна икки кунлардан кейин қурт тўртинчи уйқудан туради. Ана шундан кейин баргни пешма-пеш етказиб бериб турсак марра бизники...

Оржоникидзе районидаги Киров номли колхозда бу йил 160 қути қурт уруғи боқилмоқда. Пиллачилар ҳар қути қурт уруғидан 70 килограммдан пилла ҳосили олиш учун курашмоқдалар. Колхоз правлениеси баҳорги пилла қурти боқишни намунали ўтказиш учун зарур тадбирларни амалга оширди. Энг яхши хоналар ажратилиб, керакли асбоб-ускуна, ёқилғи билан таъминланди. 78 ёшли пенсионер Ғафур ота Шокиржонов қурт боқишда жуда яхши натижаларга эришмоқда. У ўзининг турмуш йўлдоши Тожи Шокиржонова билан бир қути қурт уруғи боқиб, ундан кам деганда 125 килограмм пилла топшириш учун курашмоқда. Бу отанинг умумхалқ курашига қўшган муносиб ҳиссаси бўлади.

Н. РИХСИЕВ.

Суратда: Ғафур ота билан Тожи она қуртга барг солмоқда. М. Нуриддинов фотоси.

ТУРКИЯ ҲУКУМАТИГА СОВЕТ ҲУКУМАТИНИНГ НОРОЗИЛИК НОТАСИ

СССР Ташқи ишлар министри А.А. Громико 13 майда Туркия республикасининг СССРдаги Муваққат ишлар вакили Х. Батуни қабул қилди ва Туркиядаги базадан доим учиб турган самолётнинг шу йил 1 майда СССР чегарасини бузиб ўтганлиги муносабати билан Совет ҳукуматининг норозилик нотасини унга топширди.

Совет Иттифоқи ҳукумати, дейилади нотада, Совет Иттифоқи доирасига бостириб киришга тайёргарлик кўриш ва бостириб кириш учун чет эл ҳарбий самолётларига Туркия территориясидан фойдаланиш имконияти берилганлигига қарши Туркия республикаси ҳукуматига норозилик билдиради. Совет ҳукумати Туркия территориясидан шу хилдаги иғвогарликлар такрорланадиган бўлса, жавоб тариқасида тегишли чораларни кўришга мажбур бўламиз, деб огоҳлантиришни зарур деб ҳисоблайди. (ТАСС).

ПОКИСТОН ҲУКУМАТИГА СССР ҲУКУМАТИНИНГ НОРОЗИЛИК НОТАСИ

СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико 13 майда Покистоннинг СССРдаги элчиси А. Ҳилолийни қабул қилди ва Америка разведкачи самолётининг СССР доирасига бостириб кирганлиги муносабати билан Совет ҳукуматининг норозилик нотасини унга топширди.

СССР ҳукумати Америка авиациясининг СССРга қарши агрессив ҳаракатларни амалга ошириши учун Покистон территорияси Қўшма Штатлар ихтиёрига топшириб қўйилганлиги муносабати билан Покистон ҳукуматига норозилик билдиради. Совет ҳукумати, агар бундай ҳаракатлар Покистон территориясидан яна такрорланадиган бўлса, жавоб тариқасида тегишли чоралар кўришга мажбур бўламиз, деб огоҳлантиради. (ТАСС).

Авиация бош маршали К. А. ВЕРШИНИННИНГ АҚШ ҳарбий ҳаво кучлари Штаби бошлиғи генерал Томас Д. УАЙТГА жавоби

Ҳурматли генерал жаноблари,

Сизнинг АҚШ ҳарбий ҳаво кучларининг меҳмони сифатида Қўшма Штатларга келиш тўғрисидаги таклифингизни шу йил 29 апрель мактубимда миннатдорчилик билан қабул қилганлигим Сизга маълум.

Сизга аён бўлган кейинги воқеалар муносабати билан АҚШга қиладиган сафарим тўғрисидаги масалани қайтадан кўриб чиқишни зарур деб ҳисобладим ва шу тўғридаги ўз мулоҳазаларимни ошкора айтишни истайман.

Ҳозирги вақтда шу хилдаги визитлар билан боришдан кузатилган мақсадларни муваффақиятли амалга оширишга халақит берадиган ноқулай шароит вужудга келди, деб айтсам, менинг бу фикримга қўшиларсиз, деб ўйлайман.

Менинг фикримча, бундай вазиятда АҚШга қиладиган визитимни қулайроқ вақтга кечиктириш мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Генерал жаноблари, Сизга шу мактуб билан мурожаат қилганимда, келтирган важларимни тўғри тушунурсиз, деб умид қиламан.

Ҳурмат билан

К. ВЕРШИНИН

Авиация бош маршали

1960 йил 12 май.

СССР ВА ФИНЛЯНДИЯ ҲАРБИЙ КЕМАЛАРИ БИР БИРЛАРИГА ВИЗИТ БИЛАН БОРИШЛАРИГА ДОИР

СССР ва Финляндиянинг ҳарбий кемалари шу йил июль-август ойларида бир-бирларига дўстона визит билан борадилар. Финляндия ҳарбий денгиз кучларининг миналардан сақловчи икки кемаси ва уч тральщигидан иборат кемалар отряди 25 июлдан 29 июлгача Ленинградда бўлади. Финляндия ҳарбий денгиз кучлари қўмондони контр-адмирал О. Т. Койвисто Финляндия кемалари отряди билан Ленинградга келади. Икки совет эскадра миноноси 5 августдан 9 августгача Хельсинкига визит билан боради.

Чет элларда

Совет фани ва санъати арбоблари Америка фан ва санъат академиясининг фахрий аъзолари

НЬЮ-ЙОРК, 13 май. (ТАСС). Американинг фан ва санъат академияси Бруклайнда (Массачузетс штати) бўлиб ўтган йиллик сессиясида СССР Фанлар академияси президенти А. Н. Несмияновни, СССР фанлар академиясининг ҳақиқий аъзолари Н. Н. Боголюбов, Л. Д. Ландау, Л. И. Седовларни академиянинг фахрий аъзолари қилиб сайлади. СССР халқ артисти Г. С. Уланова академиянинг фахрий аъзолигига сайланди.

Америка фан ва санъат академияси 1780 йилда ташкил этилган. Бу академияга энг атоқли олимлар, санъат ва жамоат арбоблари сайланади.

МУНОСИБ ЗАРБА

БУХАРЕСТ, 13 май. (ТАСС). СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг совет ва чет эл журналистлари билан ўтказган суҳбати Руминия Халқ Республикасида зўр қизиқиш туғдирди. Бугун чиққан газеталарнинг ҳаммаси Н. С. Хрушчев томонидан ўтказилган суҳбатнинг муфассал баёнини босиб чиқарганлар.

«Либерерэ» газетаси Америка Қўшма Штатларининг Совет Иттифоқига қарши қилган агрессив ҳаракатини шарҳлаб бундай деб ёзади. Асабларни синаш ҳамда халқаро кескинликни кучайтиришни кўзда тутган иғвогарликка муносиб зарба берилди. Иғвогарликни уюштирувчилар бу зарбани узоқ вақт эсларидан чиқармайдилар.

АҚШ ҳукумати кескинликни авж олдирмоқда

СТИВЕНСОН БАЁНОТИ

НЬЮ-ЙОРК, 13 май. (ТАСС). Юнайтед Пресс Интернейшнл агентлиги Чикагодан хабар беради: АҚШ демократик партияси раҳбарларидан бири Эдлай Стивенсон халқаро масалаларга бағишланган конференцияда нутқ сўзлаб, «бизнинг ҳукуматимиз (яъни Америка ҳукумати.— **Редакция)** кейинги вақтларда дунёда кескинликни авж олдиришнинг бир неча тўғри усулларини топди» деди.

Стивенсон айтдики, жосуслик самолётининг юборилиши ва АҚШнинг ядро синовларини бир ўзи яна бошлаб юбориш ниятида эканлиги тўғрисидаги гаплар «бутун дунёда тинчликни ҳимоя қилувчи мамлакат сифатида обрўйимизни кўтаришга ёрдам беролмаса керак».

Стивенсон шундай савол беради: «Кўпдан буён кутилган ва юксак доирада ўтказиладиган кенгаш арафасида Совет Иттифоқининг қалби устидан разведка мақсадидаги учишлар тинчлик ва ўзаро ишонч бўлишига ёрдам бериши мумкинми?

ХАНОЙДАГИ МИТИНГДА ЧЖОУ ЭНЬ-ЛАЙНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ХАНОЙ, 14 май. (ТАСС). Вьетнам информация агентлиги қуйидагиларни хабар қилди: Хитой Халқ Республикаси Давлат кенгашининг бош министри Чжоу Энь-лай кеча Ханойда ўтказилган митингда нутқ сўзлаб, буюк давлатлар ҳукуматлари бошлиқларининг кенгаши яқинлашиб қолган бир пайтда, совет ҳаво чегараларини бузиб ўтганликлари учун Америка империалистларини қатъий қоралади.

Бош министр Хитой халқи Совет Иттифоқининг ана шу жиддий иғвогарликка қарши тутган қатъий позициясини астойдил қўллаб-қувватлайди, деди.

Совет Иттифоқига қарши қилинган иғвогарлик бутун социалистик лагерга қарши қилинган иғвогарлик эканлигини таъкидлаб, Чжоу Энь-лай яна бундай деди: Биз, Америка империалистлари бутун социалистик лагерга қарши ва бутун дунёдаги тинчликсевар кишиларга қарши ана шундай иғволарга хотима берсин, деб қатъий талаб этамиз.

Куба устида Америка самолёти уриб туширилди

ЛОНДОН, 13 май. (ТАСС). Рейтер агентлигининг Кубадан хабар беришича, Куба хавфсизлик кучлари самолёт уриб туширганлар ва шу самолётда учиб юрган америка учувчисини ўлдирганлар. Бу самолёт Кубадан беш кишини олиб, уларни Флоридага (АҚШ) олиб бориши керак эди.

Самолёт Мариэль яқинида, Гаванадан тахминан 50 миля ғарбда уриб туширилди. Яширин тарзда Кубадан чиқиб кетмоқчи бўлган беш кишининг ҳаммаси қамоққа олинди.

Суратда: Т. Сотилганов номидаги Қирғизистон давлат филармонияси қўбизчилари ансамблининг чиқиши.
В. Лейзерович фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

Ўзбекистон ССР Олий судининг пленуми

10—11 майда Ўзбекистон ССР Олий судининг навбатдаги пленуми бўлиб ўтди.

Пленум Тошкент, Андижон ва Сурхондарё область судлари раисларининг ССР Иттифоқи Олий суди пленумининг жиноятларга ва жамоат тартибини бузиш ҳолларига қарши курашда жамоатчиликнинг роли ошиши муносабати билан суд органлари фаолиятига оид қарорининг бажарилиши ҳақидаги ҳамда судларнинг жиноий жазо чораларини тадбиқ қилиш практикаси тўғрисидаги докладларини тинглади.

Пленум граждан ишларини кўриб чиқиш соҳасидаги суд ишлари практикасини муҳокама қилди.

Пленумда айрим жиноий ишлар бўйича республика Олий суди раисининг протестлари кўриб чиқилди.

Пленумда Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг бўлим мудири Б. О. Охунжонов сўзлади.

Пленум ишида СССР Бош прокурорининг ўринбосари В. В. Куликов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари И. В. Бабков, СССР Олий судининг вакили Н. А. Никольский, республика прокурори Н. Ё. Ёқубов иштирок этдилар. (ЎзТАГ).

Қирғизистон артистлари ишчилар ҳузурида

Қирғизистон санъат усталарининг Ўзбекистондаги ҳафталигида иштирок этаётган артистлар республиканинг энг йирик саноат корхоналарида бир қанча концерт бердилар. Улар 13 майда Чирчиқ кимёгарлари, энергетиклари ва машинасозлари ҳузурида меҳмон бўлдилар. Қардош республика маданият арбоблари билан учрашиш учун юзларча ишчилар, инженер-техник ходимлар ва студентлар Чирчиқ кимёгарларининг маданият саройига тўпландилар.

Бу ерда Қирғизистон ССР артистлари ижросида катта концерт берилди.

Концерт тамом бўлганидан кейин мастер Е. А. Соколовский меҳмонларни Чирчиқ электрокимё комбинати ишчилари номидан қизғин табриклади. «Узбекхиммаш» заводининг техниги Л. П. Кобзарь меҳмонларга янада катта ижобий муваффақиятлар тилади. Қирғиз артистларига гулдасталар тақдим қилинди.

Қирғизистондан келган меҳмонларни 14 майда Октябрь революцияси номли Тошкент тепловоз-вагон-ремонт заводининг коллективи самимий кутиб олди. Тушки овқат вақтида корхона клуби кишилар билан лиқ тўлди. Қардош республика вакилларини ишчилар ва инженерлар қизғин кутиб олдилар.

Клуб саҳнасида қирғиз, рус, ўзбек ва украин куйлари янгради. Меҳмонларнинг концерти ҳозир қирғиз санъати нақадар юқори даражага кўтарилганлигини яққол кўрсатди.

Слесарь Л. П. Белоусов ўз ўртоқлари номидан артистларга қизғин ташаккур айтди.

14 май кечқурун Навоий номли опера ва балет театрида Қирғизистон санъат усталарининг навбатдаги концерти бўлди. (ЎзТАГ).

Сайдинисо буви 100 йил умр кўрди

Чиноз районидаги Навоий номли колхознинг кекса аъзоси Сайдинисо буви Йўлдошева 100 ёшга кирди. Бу нуроний кампир ҳозир ҳам ўзини тетик ва бардам ҳис қилади. Ҳатто у енгил-елпи уй-рўзғор ишларини ҳам бажариб туради.

Сайдинисо бувининг 5 ўғил-қизи, 22 невараси, 18 чевараси ва 4 эвараси бор. Улар колхоз ишлаб чиқаришида қатнашадилар, айримлари олий ўқув юртлари ва ўрта мактабларда билим олмоқдалар.

М. МИРЗАМАҲМУДОВ.

Озарбайжонда ўзбек адабиёти ҳафталиги тамом бўлди

БОКУ, 14 май. **(ЎзТАГ махсус мухбири).** Озарбайжонда ўзбек адабиёти ҳафталиги халқлар дўстлигининг улкан байрами сифатида ўтди. Ҳафталикнинг охирги куни республика ёзувчилар союзида катта ижодий мунозара билан бошланди.

Ўзбекистон адиблари асарларини муҳокама қилишда Мехти Ҳусайин, Али Велиев, Миржалол, Сулейман Рагимов, Мирза Иброҳимов, Озарбайжон ССР Маданият министри А. Байрамов ва бошқа кишилар қатнашдилар.

Мунозара вақтида адабий маҳоратни янада такомиллаштириш, асарларнинг ғоявий-бадиий савияларини ошириш учун курашиш масалаларига катта эътибор берилди.

Шу куни М. Ф. Охундов номидаги Озарбайжон давлат академик опера ва балет театрида ҳафталикнинг ёпилишига бағишланган катта адабий бадиий кеча ўтказилди.

Театр зали байрам либосида. Президиум столи ёнида Озарбайжон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари В. Ю. Охундов, Озарбайжон ССР Министрлар Советининг раиси М. А. Искандаров, Озарбайжон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг секретари Н. М. Гаджиев, адабиёт, санъат ва фан арбоблари, саноат корхоналарининг илғорлари ўтирибдилар.

Кечани Озарбайжон Ёзувчилари союзи правлениесининг биринчи секретари Мехти Ҳусайин очади.

Азиз меҳмонлар — Ғофур Ғулом, Уйғун, Ҳамид Ғуломнинг чиқишларини бу ерда ҳозир бўлганлар самимий кутиб оладилар. Ўзбек шоирлари ўзларининг Озарбайжонга бағишланган шеърларини ўқиб берадилар. Сўнгра озарбайжон шоирларидан Зейнал Халил, Расул Рза, Қосим Қосимзода, Аҳмад Жамил, Мирварди Дилбози ўзбек шоирларининг шеърларини ўз таржималарида ўқиб берадилар. Кеча катта концерт билан тугайди. Концертда Ўзбекистон ва Озарбайжон санъат усталари қатнашдилар.

ФИЗКУЛЬТУРА ВА СПОРТ

ВЕЛОСИПЕД ПОЙГАСИ ЯКУНЛАНДИ

13 майда марказий «Пахтакор» стадионида «Халқлар дўстлиги» кўп кунлик велосипед пойгасининг финиши бўлди. Кечқурун соат 8.05 минутда майдонга пойга қатнашчилари кириб келадилар. Финиш чизиғидан биринчи бўлиб «Пахтакор» жамиятининг вакили Горностев ўтади.

Пойга тугади. Унинг қатнашчилари 1350 километр масофани босиб ўтдилар. Бу кўп кунлик мусобақа республикамиз велосипедчиларининг катта ғалабаси билан якунланди. Ўзбекистон вакили СССР спорт мастери Алексей Скворцов биринчи ўринни олишга муваффақ бўлди. Тожикистонлик пойгачи Котов иккинчи ўринда қолди. Ўзбекистонлик Владимир Палацкий эса учинчи ўринни эгаллади. Умум команда ҳисобида ҳам ўзбек велосипедчилари ажойиб ғалабани қўлга киритдилар. Улар Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг кўчма мукофотини ва биринчи ўринни олдилар. Қозоғистон ССР терма командаси иккинчи, қирғиз велосипедчилари учинчи ўринни эгалладилар. Кўнгилли спорт жамиятлари ўртасида ҳам республикамизнинг «Пахтакор» жамияти биринчи ўринга чиқди.

Пойга ғолибларига қимматбаҳо буюмлар, фахрий ёрлиқ ва кубоклар топширилди.

КРАСНИЦКИЙ ИККИТА ГОЛ УРДИ

Ҳа, ўтган кунги ўйинда «Пахтакор»нинг ҳужумчиси Г. Красницкий «Авангард» (Харьков) командаси дарвозасига иккита тўп киритди. Бу икки гол майдон эгаларининг ғалабасини таъминлади. Биринчи тўп учрашувнинг 30-минутида жуда узоқдан тепиб киритилди. Иккинчиси эса танаффусдан кейинги хужумларнинг бирида Стадник — Красницкий комбинацияси билан якунланди. Лекин ҳисоб ошиши мумкин эди, Красницкий яна гол уриши аниқ эди. У меҳмонлар дарвозабони Федорков билан икки марта яккама-якка бўлиб қолганда тўпни дарвозанинг юқорисига ва четига тепиб юборди.

«Пахтакор» командаси умуман яхши ўйнади. Айниқса унинг ҳимоячилари томошабинларни хурсанд қилди. Ҳимоячиларимиздан команда капитани А. Азизхўжаев, Шарипов, Козенковлар меҳмонлар хужумчиларини тўхтатиб туролдилар, жуда хавфли ҳолатларда дадил ва бехато ўйнадилар. Ўйиннинг охирги минутлари меҳмонларнинг территориал устунлиги билан ўтди. Аммо ҳисоб ўзгармади.

Шундай қилиб, «Пахтакор» 6 учрашувдан сўнг 5 очко тўплади. Тошкентликлар навбатдаги ўйинни Москвада ўтказадилар. Улар 19 май куни СССР чемпиони «Динамо» командаси билан учрашадилар.

ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ

Программада—жаҳон рақслари

Кавказ халқларининг шўх. жозибали рақсларини ким севмайди дейсиз. Айниқса бу рақсларни кавказлик санъаткорлар ижросида кўрсангиз жуда завқланасиз. Кавказнинг ана шундай талантли ўйинчиларидан бири Чечен-Ингуш АССР халқ артисти, РСФСРда хизмат кўрсатган артист, халқаро конкурс лауреати Маҳмуд Эсомбоевдир.

Маҳмуд Эсомбоев ўзининг юксак рақс санъати билан мамлакатимиздагина эмас, балки кўпгина чет эл мамлакатларида ҳам танилган. Бу рақс устаси шу кунларда Свердлов номли концерт залида пойтахтимиз томошабинларига ўз санъатини намойиш қилмоқда.

...Квинтетнинг ўйноқи садоси зал бўйлаб янграйди. Саҳнада кавказча кийинган баланд бўйлик йигит пайдо бўлиши билан томошабинлар уни гулдурос қарсаклар билан кутиб олишади. Маҳмуд ижросидаги «Лазгинча»ни томоша қилар экансиз, уфқ билан ўпишган Кавказ тоғларининг ғоят эпчил йигитлари кўз ўнгингизда намоён бўлади. Шундан сўнг тожик ва қирғизча рақслар уланиб кетади. Ўйинчининг бебаҳо чопон кийиб ўзбекча «Чўлон» рақсини усталик билан бажариши томошабинлар олқишига сазовор бўлади. Ёқимли рақслар лирик қўшиқлар ва дилрабо куйлар билан алмашиб туради. Эстрада артистлари А. Кучкарева ва В. Назаров квинтет жўрлигида нафис лирик қўшиқлар куйлаб тингловчи юрагининг нозик торларини чертиб туришади.

Кўпмиллатли СССР халқлари рақслари билан бирга жаҳон халқлари рақслари ҳам Эсомбоев репертуаридан кенг ўрин олган. Бразилиянинг «Макумба», ҳиндча «Олтин худо», испанча «Булириас» каби рақслар ана шулар жумласидандир. Ҳар бир рақсни ўзига хос миллий услубда ижро этиш Эсомбоев ижодининг энг характерли хусусиятидир. Буни концертда қатнашган ҳар бир томошабин дарҳол пайқаб олади, ижрочининг маҳорати чиндан ҳам баркамол эканига ишонч ҳосил қилади.

Большой театр ҳузуридаги марказий хореография ва балет мактабини тамомлаган М. Эсомбоев тез вақт ичида бутун мамлакатга танилди. У бир неча йил Қирғизистон опера ва балет театрида ишлади. Эсомбоев ўз ижодига СССР халқ артисти Тамарахоним катта таъсир кўрсатганини айтади.

Ўтган йили М. Эсомбоев бир группа балет артистлари қаторида Мексика, Венесуэла, Колумбия, Куба, Бразилия ва Аргентина каби Лотин Америкаси мамлакатларида гастролда бўлди. Унинг концертлари Совет Иттифоқи шаҳарларидагидек чет элларда ҳам зўр муваффақият билан ўтди. Мамлакатимиз бўйлаб қилаётган бу гастролида эса М. Эсомбоев СССР гастроль бюросининг бир группа артистлари билан Тошкентга келишдан олдин Белоруссия, Закавказье, Болтиқ бўйи, Туркманистон ва Тожикистон республикалари меҳнаткашларига маданий хизмат кўрсатди. Тошкентдан сўнг у ўз гастролини Фарғона водиси бўйлаб давом эттиради.

Н. НАСИМОВ.

Суратда: М. Эсомбоев квинтет жўрлигида «Олтин худо» деб аталувчи ҳинд классик рақсини ижро этмоқда.
М. Нуриддинов фотоси.

Редактор: З. ЕСЕНБОЕВ.

Бу—харидорлар талаби

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»НИНГ РЕЙД БРИГАДАСИ

Шу кунларда пойтахтимизнинг озиқ-овқат ва саноат моллари магазинларини айлансангиз, хилма-хил нарсалардан кўзингиз қамашади. Ҳамма ерда савдо авжида, харидор ўнни кўриб бирини сотиб олмоқда. Магазинларда олди-соттининг қизғинлиги халқимиз яхши, тўқ яшаётганининг нишонасидир.

Лекин айрим савдо ташкилотлари, Тошкент Халқ хўжалик кенгаши ва қолаверса саноат корхоналари раҳбарларининг харидорлар талаб-эҳтиёжини чуқур ўрганмасликлари, магазинларнинг савдо-сотиғи билан яхши қизиқмасликлари туфайли бу йилги баҳорги-ёзги савдога тайёргарлик кўришда жиддий камчиликларга ҳам йўл қўйилмоқда. Биз катта савдо тармоғи — Тошкент универмаги мисолида ана шу камчиликлар тўғрисида гапирмоқчимиз.

Тошкент универмагида жорий қилинган махсус харидорлар карточкасига шу йил март, апрель ойларида ёзилган талаблар анализ қилинганда, баҳор ва ёз мавсумлари боп айрим товарлар савдода йўқлиги, айримлари эса талабчан харидор дидига мос эмаслиги маълум бўлди.

Аввало пойафзал масаласини олайлик. Эркакларнинг таги чарм оқ туфлиси ҳар йили, қиш ойларида сероб бўлади-да, авжи зарур пайтда— баҳор ва ёз ойларида уни магазинлардан истаган вақтингизда топа олмайсиз. Бундай туфлилар ҳозир Тошкентдаги 1-пойафзал фабрикасида ишлаб чиқарилмоқда. Бироқ шуни айтиш керакки туфли заготовкаси учун ишлатиладиган махсус оқ мата Москвадан келтирилади.

— Биз— дейди, — фабрика бош инженери ўртоқ Шульнин, — 100 минг жуфт туфлини май ойининг охирларигача тайёрлашимиз мумкин, бунинг учун корхона ишлаб чиқариш қуввати етарли. Аммо хомашёнинг узоқдан ўз вақтида келмаслиги ишни оқсатади. Шу сабабли оқ туфли тайёрлаш плани август ойи охирларига бажариладиган қилиб белгиланган.

Тошкентдаги 2-пойафзал фабрикасида ҳар йили фақат зангори ва қизил рангли танкетка ҳамда босоножка ишлаб чиқарилади. Бундай рангдаги молни харидорлар жуда кам сотиб олишади. Корхона учун белгиланган фасонлар жадвалида тўқ сариқ, кулранг, оқ амиркон каби ранглар ҳам ёзиб қўйилган. Бироқ корхона раҳбарлари Самарқанд кўн заводидан олинадиган ўша икки хил— зангори ва қизил терининг қули бўлиб, танкетка ва босоножкалар хилини кўпайтира олмаётирлар. Халқ хўжалик кенгашининг енгил саноат бошқармаси (бошлиғи ўртоқ С. Комков) ҳам корхонани турли хил кўн маҳсулотлари билан таъминлашга жиддий эътибор бермаётир. Бу корхонада эркаклар учун очиқ рангли сандалетлар ишлаб чиқариш ҳали ҳам йўлга қўйилмаган.

Мактаб ёшидаги ва мактабгача ёшдаги болалар сандалети ҳам деярлик ҳар йили баҳор ва ёз ойларида танқис бўлиб қолади. 35—36 ва 37 размерлардаги сандалетлар эса савдода мутлақо йўқ деса бўлади. Ваҳоланки, мана шу размерлардаги сандалетларга талаб катта. Биз «Узобувторг» бошлиғи ўртоқ Х. Байгильдин билан суҳбатлашганимизда у:

— 35—37 размердаги сандалетлар магазинларда сероб,— деди.

Таваккалига айтилган бу сўз магазинларни зарур миқдорда хилма-хил пойафзал билан таъминлаб туриш вазифаси зиммасига юклатилган шундай катта савдо ташкилоти раҳбарининг савдо тармоқлари билан жуда ёмон алоқада эканлигини, харидорлар талабини ўрганмаслигини кўрсатиб турибди.

Тайёр кийимларнинг ассортименти ҳам анча камбағал, харидорлар талабини тўла қондира олмаётир. Масалан, харидорлар қимматбаҳо материалдан тикилган эркаклар костюмини кўп сўраб келадилар. Лекин универмаг ва унинг филиаллари уларга манзур бўладиган костюм топиб бера олмайдилар. Тошкент Халқ хўжалик кенгашига қарашли 1-тикув фабрикаси қимматбаҳо материаллардан костюм тайёрлайди-ю, аммо мавсумни сира ҳисобга олмайди. Корхонада оқиш, очиқ рангли костюмлар қишда, қора рангдагилари эса баҳор, ёзда тайёрланади.

Аёллар учун қиммат баҳо материаллардан чиройлик костюмлар ишлаб чиқариш масаласи бир қатор мажлисларда муҳокама этилди, тегишли қарорлар қабул қилинди. Аммо шу вақтгача бирорта тикувчилик корхонасида бу иш йўлга қўйилгани йўқ.

Партия ва ҳукуматимиз меҳнаткашларнинг тўхтовсиз ўсиб бораётган маданий-маиший эҳтиёжини тўла қондириш учун барча тадбирларни кўрмоқдалар. Юқорида айтилган товарларни харидорлар талаб қилган миқдорда тайёрлаш учун Тошкентда ишлаб чиқариш базаларининг етарли эканлиги, хомашёнинг ҳам истаганча топилиши ҳаммага маълум. Ҳамма иллат харидорлар талабини яхши ўрганмаслик, ишлаб чиқариш планларини ана шу талаб-эҳтиёж асосида мавсумларни ҳисобга олиб, пухта тузмасликда.

«Главторгодежда»нинг Ўзбекистон конторси ўз фаолиятида харидорлар талабини ҳисобга олиб иш кўрмайди. Бу ташкилот ўзбошимчалик билан айрим зарур товарларни корхоналарга жуда кам миқдорда заказ қилади.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг 1958 йил 12 июлда «Маданий-маиший эҳтиёжлар учун товарлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш тўғрисида» деб чиқарган муҳим қарорини Тошкент Халқ хўжалик кенгаши ва унинг енгил саноат бошқармаси ёмон бажармоқда. Халқ хўжалик кенгаши ана шу қарорга мувофиқ ўтган йили 32 хил янги товар ишлаб чиқаришни йўлга қўйиши керак эди. Шундан ҳозир 17 таси ишлаб чиқарилмоқда, қолган 15 таси эса 1960 йил планида ҳам кўзда тутилмаган. Халқ хўжалик кенгашининг саноат корхоналари шу йилнинг I-кварталида ассортимент планини бажармади. 1- ва 2-тикув фабрикалари биринчи кварталда савдо ташкилотларига тикилган кийимларни белгиланганига қараганда 5,5 миллион сўмлик кам етказиб бердилар. Пайпоқ-трикотаж фабрикаси эса капрон пайпоқлар ва эркаклар ички кийимларини I кварталда 1 миллион сўмлик кам ишлаб чиқарди.

Юқорида саналган камчиликлар орқасида магазинлар, жумладан Тошкент универмаги харидорлар талабини тўла қондиролмаётир. Иккинчи томондан савдо ташкилотлари кўпгина товарларни Иттифоқимизнинг узоқ шаҳарларидан олиб келишга мажбур бўлмоқдалар.

Бизнингча Тошкент Халқ хўжалик кенгаши ва унга қарашли саноат корхоналари ишлаб чиқариш планларини ва маҳсулот хилларини белгилаганда савдо ташкилотларининг меҳнаткашлар талаб-эҳтиёжини ифодаловчи заказларини албатта ҳисобга олишлари керак. Мавжуд камчиликларни қисқа муддатда тугатиб, бу йилги ёзги савдо мавсумида меҳнаткашларнинг талаб-эҳтиёжларини мумкин қадар тўлароқ қондириш Тошкентдаги савдо ташкилотлари ва саноат корхоналарининг жонажон бурчидир.

Т. НАЖМИДДИНОВ,
З. МУҲАММАДЖОНОВ.

ТОШКЕНТНИНГ томоша залларида

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 15/V да кундуз **Дилором,** кечқурун **Қирғиз санъат усталари концерти,** 16/V да **Қирғиз санъат усталарининг якунловчи концерти,** 17/V да **Ўзбекистон санъат усталари концерти.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 15/V да **Фурқат,** 17/V да **Тоғажиянлар.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (ёзги бино) — 16/V да **Ошиқ Ғариб.**

ПУШКИН НОМЛИ ПАРКДА 15/V кеч соат 9 да **Алишер Навоий номли академик опера ва балет театрининг концерти.**

Министр хотини — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), НАВОИЙ номли (қишки, кеч соат 5 да), «ВАТАН» (қишки, эрталаб соат 9-40 минут, 11-20 минут, кундуз 1 ва 3 да), «ИСКРА» (кеч 8-20 минутгача), СТЕПАН РАЗИН номли (кеч 10-40 минутда), НАВОИЙ номли (ёзги, кеч 8-40 минутда), «ВАТАН» (ёзги), ПУШКИН номли, КАФАНОВ номли.

Акс садо — «СПУТНИК» (2-залда кундуз ва кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН» (кеч соат 8 ярим ва 10-15 минутда), «ДРУЖБА» (кундуз 2, кеч 6, 8 ва 10 да), ТЕЛЬМАН номли (кеч 10 яримда).

Очилган қўриқ — «МИР» (кундуз ва кечқурун), «ИСКРА» (кеч соат 9 дан), НАВОИЙ номли (қишки, кеч 6-50 минутда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз 4 да), «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз 1 ярим, кеч 5 ва 6-45 минутда), ТЕЛЬМАН номли (кеч 9 да).

Ўлик жонлар (кеч соат 5 ва 7 да), **Шўх қайрилишлар** (кеч 8-40 минут ва 10-20 минутда) — «ВАТАН».

Тўхтагул — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА
16 майда
ҚИРҒИЗ САНЪАТИ ҲАФТАЛИГИНИНГ
якунловчи
КОНЦЕРТИ

17 майда
ЎЗБЕКИСТОН САНЪАТ УСТАЛАРИ
КОНЦЕРТИ

Концертда: СССР халқ артистлари, Сталин мукофоти лауреатлари **Ҳалима Носирова, Мукаррама Турғунбоева,** СССР халқ артисти **Саодат Қобилова,** Ўзбекистон ССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати **Галия Измайлова,** Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Карим Зокиров, Саттор Ярашевлар** қатнашади.

Концерт кеч соат 8 да бошланади.

11/V даги «Дилором» спектаклига олинган билетлар 17/V даги концертга ярайди.

Кеч соат 8 да бошланади. Билетлар сотилмоқда

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
16 май
ЎЗБЕКИСТОН САНЪАТ УСТАЛАРИ
концерти

Концертда: Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Коммуна Исмоилова, Қундуз Миркаримова,** Жаҳон ёшлар фестивали лауреати **Клара Жалилова,** Радио ва телевидение бошқармаси солисти **Карим Мўминов,** филармония солистлари **Неъмат Қулабдуллаев, Тоштемир Шариповлар** қатнашади.

Ўзбек халқ чолғу асбоблари ансамбли жўр бўлади.

Концерт кеч соат 9 да бошланади. Билетлар кундуз соат 12 дан сотилмоқда.

КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ
УЗБЕКИСТОН КОНТОРАСИ
КИНОУСТАНОВКАЛАР ЭКРАНИДА КЎРСАТИШ УЧУН
Иккинчи баҳор
НОМЛИ БИРИНЧИ КЕНГ ЭКРАНЛИ УЗБЕК БАДИИЙ ФИЛЬМИНИ ЧИҚАРАДИ

Сценарий автори — **Александр Крепс.**

Постановкачи — **Латиф Файзиев**

Режиссёрлар — **А. Анбархўжаев, И. Ёқубов.**

Оператор — **Александр Панн.**

Рассомлар — **В. Еремян, Н. Рахимбоев.**

Композитор — **И. Акбаров.**

Шеърлар — **Туроб Тўланики.**

роллларда:

О. Хўжаев, З. Тожибоева, Р. Ҳамроев, Ш. Шокирова, М. Қўқонбоева, Л. Саримсоқова, Л. Файзиев, С. Анорқулов, Т. Тожиев, Л. Назруллаев, К. Охунов, З. Муҳаммаджонов, С. Девонов, Ф. Абдуллаева, А. Константинов, Ш. Маъзумова, О. Полевая, Т. Жаъфарова, У. Қосимовлар қатнашади.

«Ўзбекфильм» киностудияси 1959 йилда ишлаган.

1960 йил 25 май кундуз соат 3 да, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Кимё институти ва Ўсимлик моддалари кимёси институтининг бирлашган илмий совети мажлисида (Куйбишев кўчаси, 14-уй)

А. А. Абдувалиев

кимё фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун: «Фурфурол асосида лак ҳосил килувчи полимерлар олиш» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИ

Диссертация билан Фанлар академиясининг асосий кутубхонасида танишиш мумкин (А. Тўқаев кўчаси, 1-уй).

1960 йил 25 май кеч соат 7 да, В. И. Ленин номли Ўрта Осиё давлат университети кимё факультетининг илмий совети мажлисида (Т. Шевченко кўчаси, 1-уй, акт зали)

Тумур Балдан

кимё фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун «Кўк форма анабазис апхилла алкалоидларини текшириш, анабазин ва унинг ҳосилалари асосида синтезлар» деган темада

диссертация ёқлайди

Диссертация билан университетнинг асосий кутубхонасида танишиш мумкин (Куйбишев кўчаси, 8-уй).

Профсоюз кўча, Қоратой тупик, 4-уйда турувчи **Муҳаммаджон Йўлдошбековнинг** Яланқар кўча, Чинор проезд, 20-уйда турувчи Мария Борисовна Осадчая (Йўлдошбекова)дан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район, 6-участка халқ судида кўрилади.

Чақичмон кўча, 2-тупик, 1-уйда турувчи **Мирсаид Аъзамовнинг** Ингичка қўриқ кўча, 61-уйда турувчи Мастура Тошмуҳамедовадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район, 2-участка халқ судида кўрилади.

Тошкент шаҳар, Киров район маориф бўлими, Касаба союз район комитети ва 58-мактаб коллективи шу мактабнинг ўқитувчиси, КПСС аъзоси

Ҳакимжон МАҚСУДОВНИНГ

бевақт вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оиласига таъзия изҳор қилади.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («Ташкентская правда») — орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Редакциямизнинг АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140 Пропаганда бўлими — 34808, 136. Совет қурилиши бўлими — 136. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040, 135. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040, 135. Саноат ва транспорт бўлими, Маданият бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048, 156. Маҳаллий ахборот бўлими—29040, 50. Секретариат—34808, 115. Эълонлар бўлими—28142.

Р. 02674 «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. А. 1596.